WIELKOPOLSKI DZIENNIK LUDOWY

PIERWSZE PISMO CODZIENNE CHŁOPÓW

CENA NUMERU 5 ZŁ.

ROK I, Nr 156

SOBOTA 18 grudnia 1948 roku

Wsch. sł. 7.41, zach. 15.24

Historyczny Kongres Jedności

zapoczątkował nowy etap rozwoju ruchu robotniczego

Drugi dzień obrad w auli Politechniki

W drugim dniu obrad przewodnictwo Kongresu Zjednoczeniowego obejmuje ALEKSANDER ZAWADZKI, udzielając głosu sekretarzowi gen. Komunistycznej Partii Wielkiej Brytanii, HARRY POLLITOWI.

Mówca przekazuje braterskie pozdrowienie dla Kongresu od reprezentowanej przez siebie partii oraz szeroko obrazuje ciężką sytuację angielskiej klasy robotniczej i zdradziecką politykę prawicowych labourzystów.

Na zakończenie mówca wznosi okrzyki na cześć przyjaźni narodów polskiego z brytyjskim, na cześć PZPR i trwałego pokoju. Schodzącego z trybuny H. Pollita sala żegna stojąc.

Długotrwałą owacją i okrzykami na cześć Georgii Dymitrowa wita Kongres przedstawiciela Bułgarskiej Partii Robotniczej (komunistów), członka Biura Politycznego tej partii Poptomowa. Przez kilka minut sala wznosi okrzyk: „Dymitrow! Dymitrow! Dymitrow!..."

Mówca wita Kongres w imieniu Bułgarskiej Partii Robotniczej (k) i jej wodza Dymitrowa, po czym wyraża wielką radość narodu bułgarskiego z dokonującego się zjednoczenia polskiej klasy robotniczej, podkreśla doniosłą rolę Komunistycznej Partii ZSRR w międzynarodowym ruchu robotniczym. Stwierdziwszy, że granice Polski na Odrze, Nysie i Bałtyku, uzyskane dzięki polityce ZSRR, są granicami pokoju, i że w obronie ich stać będzie cały światowy obóz pokoju, delegat bułgarski wyraża podziw dla osiągnięć Polski Ludowej, po czym obrazuje osiągnięcia ludowej republiki bułgarskiej.

Entuzjastycznie wita sala wejście delegacji załogi robotniczej PZPB Nr 3 z Łodzi, która pierwsza w przemyśle włókienniczym podjęła i wykonała przed terminem zobowiązania Czynu Kongresowego. Przemawia w imieniu delegacji włókniarzy ob. Lewandowski.

W imieniu biednych i średniorolnych chłopów województw: warszawskiego, rzeszowskiego i wrocławskiego, zrzeszonych w Związku Samopomocy Chłopskiej, wita Kongres w towarzystwie delegatów organizacji ZSCh z tych województw, ob. JÓZEF LESIAK — małorolny chłop, członek SL. Stwierdza on, że wiekowe uciemiężenie i wyzysk biednych i średniorolnych chłopów zbliża się szybko do końca, dzięki dojściu do władzy w Polsce ludu pracy i przodującej roli klasy robotniczej w Polsce, jedynego prawdziwego sojusznika biedoty wiejskiej i średniego chłopstwa.

Wśród długo niemilknących burzliwych oklasków i okrzyków na mównicę wchodzi Józef Cyrankiewicz, który wygłasza referat ideologiczny.

W czasie krótkiej przerwy w przemówieniu ob. Cyrankiewicza — przewodniczący obrad, ob. Al Zawadzki podał do wiadomości delegatów ostatni komunikat radiowy, donoszący o zdobyciu Pekinu przez Chińską Armię Ludową.

Na wieść tę cała wielka sala obrad Kongresu wybucha entuzjazmem i żywiołowymi owacjami na cześć bohaterskiej Chińskiej Armii Ludowej. Zebrani wstają z miejsc, intonując bojową pieśń światowego proletariatu — Międzynarodówkę.

Na wniosek Prezydium — Kongres przesyła gorące, braterskie pozdrowienia Komunistycznej Partii Chin oraz zwycięskiej, bohaterskiej Chińskiej Armii Ludowej.

Następnie w związku z 30-rocznicą połączenia SDKPiL z PPS-Lewicą — Kongres wyłonił delegację na uroczystość wmurowania tablicy pamiątkowej w mury domu przy ul. Zielnej 25, w którym odbyły się obrady połączeniowe i utworzona została Komunistyczna Partia Polski.

Delegacji Kongresowej przewodniczy Franciszek Fiedler — b. członek Zarządu Głównego SDKPiL i KC KPP. W skład delegacji wchodzą również m. in. min. Modzelewski i min. Wolski.

Po przerwie, ob. Cyrankiewicz kontynuuje swe przemówienie, które zebrani przerywają często burzliwymi oklaskami. Po zakończeniu przemówienia delegaci intonują „Czerwony Sztandar" i „Międzynarodówkę".

W toku dalszych obrad Kongres, na wniosek ob. Machno, ustalił następujący skład Komisji Redakcyjnej Deklaracji Ideowej: ob. ob. Bolesław Bierut, Józef Cyrankiewicz, Jakub Berman, Aleksander Zawadzki, Franciszek Jóźwiak, Adam Rapacki, Zygmunt Modzelewski, Franciszek Fiedler, Stefan Matuszewski, Jerzy Albrecht, Stefan Jędrychowski, Leon Kasman, Oskar Lange, Roman Werfel, Konstanty Dąbrowski, Stefan Wierbłowski, Helena Kozłowska, Stefan Arski, Władysław, Matwin, Tadeusz Daniszewski, Marian Rybicki, Leon Finkelstein, Franciszek Blinowski, Tadeusz Dietrich i Jerzy Tepicht.

(Ciąg dalszy na str. 2)

Reprezentanci Stronnictwa Ludowego wśród delegatów na Kongres, podczas owacji na cześć Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Stoją od lewej: premier Cyrankiewicz, marsz. Żymierski, min. B. Podedworny, poseł Juszkiewicz, wicepremier A. Korzycki, min. Dąb-Kocioł, prezes SL min. Baranowski i prezes ZSCh St. Ignar.

Powitalne pismo

Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Zw. Radzieckiego

Do
Kongresu Zjednoczeniowego
Polskiej Partii Robotniczej i
Polskiej Partii Socjalistycznej.

Komitet Centralny Partii Komunistycznej Związku Radzieckiego przesyła Kongresowi Zjednoczeniowemu Polskiej Partii Robotniczej i Polskiej Partii Socjalistycznej gorące braterskie pozdrowienie i życzenia powodzenia w pracy.

Stworzenie jednolitej Partii rewolucyjnej oznacza likwidację rozłamu w polskim ruchu robotniczym i stanowi historyczną zdobycz polskiej klasy robotniczej. Utworzenie jednolitej partii robotniczej, opartej na ideologicznych i organizacyjnych zasadach marksizmu - leninizmu, wiernej tradycjom internacjonalizmu stanowi rękojmię dalszych sukcesów w dziele budownictwa nowej Demokratycznej Polski Ludowej i wcielenia w życie idei socjalizmu.

Obecnie naród polski śmiało patrzeć może w swoją przyszłość. Polska Ludowa, zerwawszy pęta imperializmu i włączywszy się do demokratycznego obozu anty-imperialistycznego wkroczyła na nową, socjalistyczną drogę, zapewniającą szybki rozwój sił wytwórczych w kraju, podniesienie dobrobytu materialnego mas pracujących i rozkwit kultury narodowej. Ścisły sojusz i przyjaźń z krajami demokracji ludowej i Związkiem Radzieckim, powstały na gruncie wspólności życiowych interesów, zapewnia nowej Polsce potężne poparcie i tworzy trwałe gwarancje nienaruszalności wielkich socjalnych i narodowych zdobyczy narodu polskiego.

Komitet Centralny Partii Komunistycznej ZSRR z głębokim zadowoleniem wita wybitne osiągnięcia polskiego ludu pracującego w powojennym państwowym, gospodarczym i kulturalnym budownictwie kraju i życzy narodowi polskiemu i jego czołowemu oddziałowi — Zjednoczonej Partii Robotniczej nowych sukcesów w walce z zakusami imperializmu i reakcji, w walce o pokój i bezpieczeństwo, o dalsze wzmocnienie demokracji ludowej, niepodległości narodowej kraju, o jego rozkwit gospodarczy i kulturalny i postępy w marszu do socjalizmu.

Niech żyje i rozkwita wolna, niepodległa demokratyczna Polska Ludowa!

Niech żyje nierozerwalny sojusz i przyjaźń narodu polskiego i radzieckiego!

Niech żyje międzynarodowa solidarność mas pracujących!

KOMITET CENTRALNY
PARTII KOMUNISTYCZNEJ
Z. S. R. R.

Triumf polskiego górnika

PRZEMYSŁ WĘGLOWY

wykonał roczny plan produkcji

16 bm. polski przemysł węglowy wykonał przedterminowo państwowy plan produkcyjny na rok 1948, osiągając wydobycie 67.500 tys. ton węgla kamiennego.

Do końca roku bież. kopalnie polskie wydobędą 70 milionów ton węgla kamiennego, przekraczając po raz pierwszy PRZEDWOJENNY POZIOM PRODUKCJI wszystkich kopalń, wchodzących obecnie w skład polskiego przemysłu węglowego.

W przedterminowym wykonaniu zakreślonych przemysłowi węglowemu zadań produkcyjnych, wysunęło się na czoło Dąbrowskie Zjednoczenie Przemysłu Węglowego, które wykonanie planu rocznego zameldowało już w dniu 3 bm., osiągając wydobycie 7.609.060 ton. Przedterminowo wykonały również do dnia 16 grudnia plan roczny **Zjednoczenia: Rudzkie, Gliwickie, Bytomskie, Chorzowskie, Rybnickie i Jaworznicko - Mikołowskie.**

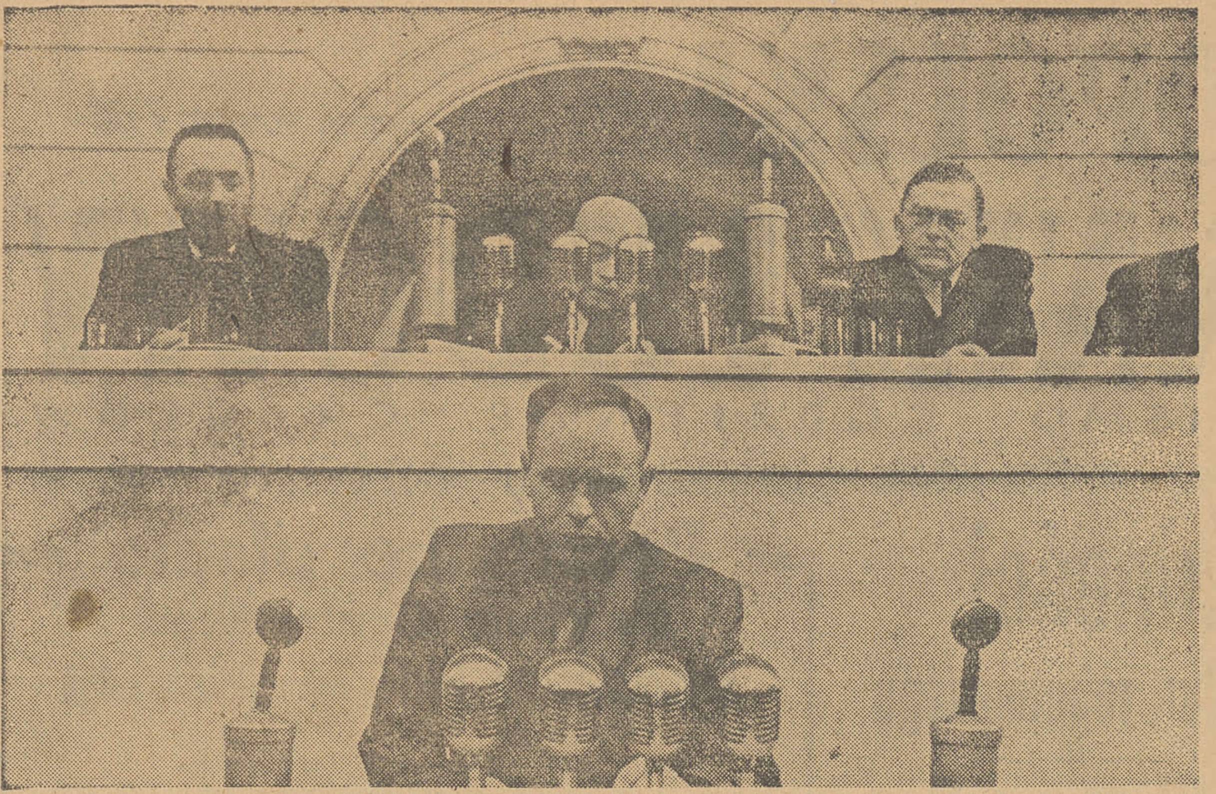
Poza zrealizowanym wydobyciem węgla kamiennego wykonany został również przedterminowo w dniu 4 listopada plan produkcji węgla brunatnego, wynoszący 4.201.050 ton oraz plan produkcji koksu, zamykający się cyfrą 3.000.000 ton.

Osiągnięcie tych rezultatów możliwe było tylko dzięki ofiarnej i wydajnej pracy górników polskich oraz harmonijnemu współdziałaniu pomocniczych zakładów

—:□:—

Uwaga!

Skrót referatu ideologicznego wygłoszonego przez premiera Cyrankiewicza na Kongresie PZPR podamy w numerze jutrzejszym

Pierwszy dzień obrad Kongresu Zjednoczeniowego. W imieniu ZMP wita Kongres stary działacz wiciowy Stefan Ignar.
W prezydium: Prezydent Bierut (z lewej) premier Cyrankiewicz (w środku) i gen. Zawadzki.

Historyczny Kongres Jedności

zapoczątkował nowy etap rozwoju ruchu robotniczego

(Dokończenie ze str. 1)

Na zakończenie przedpołudniowej części obrad, przewodniczący odczytał nadesłane na Kongres powitania od Komitetu Centralnego Zjednoczonej Żydowskiej Partii Robotniczej „Poalej-Syon" oraz Centralnego Komitetu Bundu — po czym zarządził przerwę do godz. 16.30.

Po przerwie obiadowej przewodniczący ob. **Henryk Świątkowski** udziela głosu **członkowi Biura Politycznego Rumuńskiej Partii Robotniczej, Mironowi Constantinescu,** który wita Kongres w imieniu C. K. Rum. Partii Robotniczej i jej przywódców **Georgiu Dej i Anny Pauker oraz klasy robotniczej Rumunii i całego narodu rumuńskiego.** Mówca podkreślą międzynarodowe znaczenie Kongresu, który wzmacnia front pokoju w walce z imperializmem — po czym obrazuje historię i pozytywne rezultaty zjednoczenia rumuńskiej klasy robotniczej.

Z kolei przemowia członek K. C. Albańskiej Partii Komunistycznej, Michal Prifti. Wita on Kongres **w imieniu K. P. Albanii i narodu albańskiego i dziękuje Polsce Ludowej za pomoc na arenie międzynarodowej.** Mówca obrazuje osiągnięcia Ludowej Republiki Albańskiej, korzystającej w dużej mierze z pomocy i doświadczeń ZSRR.

W imieniu Niemieckiej Socjalistycznej Partii Jedności (SED) wita Kongres **Franz Dahlem. Zapewnia** on w imieniu SED, że zdenazyfikowane, dzięki pomocy Związku Radzieckiego Wschodnie Niemcy, **nigdy już nie staną się źródłem agresji. Granica na Odrze i Nysie jest ostateczną granicą pokoju.**

Burzą oklasków przyjmują zgromadzeni meldunek o wykonaniu Czynu Kongresowego przez **hutę „Ostrowiec", w której około 70 proc. robotników należy do Zjednoczonej Partii. Ob. Kwiecień** — przewodniczący Rady Zakładowej huty stwierdza, że załoga huty „Ostrowiec" poleciła mu złożyć w jej imieniu przyrzeczenie wytężenia wszystkich sił dla wykonania nowych zadań zleconych jej przez kierowniczkę narodu polskiego Polską Zjednoczoną Partię Robotniczą.

W imieniu 340-tysięcznej rzeszy kolejarzy polskich wita Kongres ob. **Pietrzyk,** który składa meldunek o wykonaniu przez kolejarzy rocznego planu załadunku i przewozu. **Do końca b. r. plan zostanie przekroczony o 13 proc.**

Burzą oklasków i okrzykami na cześć kolejarzy witają zebrani słowa mówcy o zakończeniu montażu mostu Średnicowego w Warszawie i zobowiązanie całkowitego wykończenia mostu do dnia 1 lutego 1949 r.

Przewodniczący obrad, **Henryk Świątkowski,** otwiera dyskusję nad **referatem Bolesława Bieruta i koreferatem Józefa Cyrankiewicza.**

W dyskusji pierwszy zabrał głos ob. **Ryszard Strzelecki,** który w imieniu delegacji śląsko - dąbrowskiej melduje o wykonaniu w dniu **16 b. m. rocznego planu wydobycia węgla w ilości 67,5 mil. ton. Do końca b. r. pracownicy przemysłu węglowego zobowiązują się wydobyć 70 mil. ton węgla kamiennego i 5 mil. ton węgla brunatnego.**

W dalszej części przemówienia ob. Strzelecki obrazuje walkę robotników śląsko - dąbrowskich o socjalizm, dobrobyt i szczęście mas pracujących.

Witana burzliwymi oklaskami wchodzi na salę żona **bohatera Wielkiej Rewolucji Październikowej i jednego z organizatorów SDKPiL Feliksa Dzierżyńskiego — Zofia Dzierżyńska.** Wśród niemilknących oklasków przewodniczący ob. Świątkowski prosi sędziwą działaczkę robotniczą o zajęcie miejsca w Prezydium. Zgromadzeni wstają — ob. Dzierżyńska zajmuje miejsce obok przewodniczącego.

Następnie przemawiali: Oskar Lange, Edward Ochab, Jan Izydorczyk z Poznania, dr B. Koszutski z Kalisza, St. Damak z Łodzi, Roman Werfel, St. Zawadzki, Kazimierz Rusinek i ob. Bolińska.

Na salę wchodzi, witana burzliwymi oklaskami, ośmioosobowa delegacja załogi Wrocławskej Fabryki Wagonów. W imieniu załogi PAFAWAG-u wita Kongres ob. Stanisław Kozłowski — przodownik pracy, wyrabiający stale ponad 300% normy. Składa on meldunek o wykonaniu przez załogę wszystkich zobowiązań przedkongresowych, zarówno w dziedzinie produkcyjnej, jak i remontów domów robotniczych i budowy urządzeń socjalnych. Melduje również, że we współzawodnictwie pracy między załogą PAFAWAG-u i kopalnią „Victoria", zwyciężyli robotnicy Fabryki Wagonów.

Wychodzącą delegację robotników wrocławskich sala żegna „Międzynarodówką". Przewodniczący ob. **Świątkowski** odczytuje depesze powitalną, nadesłaną przez **Komunistyczną Partię Indii,** której delegaci nie mogli przybyć na Kongres, wskutek prześladowań stosowanych przez rząd Pandit Nehru.

Obrady drugiego dnia Kongresu zamyka odczytanie depeszy gratulacyjnej od premiera Czechosłowacji — **Zapotocky'ego,** przejeżdżającego przez Warszawę, wraz z rządową delegacją czechosłowacką, w powrotnej drodze z Moskwy.

Przewodniczący zarządza przerwę w obradach Kongresu do dnia 17 bm., godz. 10 rano.

Przed 30 rocznicą

Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej

Na terenie całej Białoruskiej SRR trwają przygotowania do wielkich uroczystości, jakie odbędą się w dniu 1 stycznia 1949 r. z okazji 30 rocznicy istnienia Republiki.

W ciągu 30 lat Białoruś **przeobraziła się w kraj o silnie rozwiniętym przemyśle i wysokiej kulturze.** Podczas gdy w 1918 r. na terytorium dzisiejszej Republiki znajdowała się tylko jedna wyższa uczelnia, to obecnie w samym Mińsku istnieje 12 wyższych uczelni i instytutów. Ponadto uruchomiono szereg filii tych instytutów w takich miastach, **jak Witebsk, Homel, Mohylew, Orsza i inne.** W 1929 r. utworzono w Mińsku Akademię Nauk Białoruskiej SRR, która będzie obchodzić wkrótce 20-lecie swego istnienia. Gmach Akademii był całkowicie zniszczony przez hitlerowców, a znajdujące się w nim bezcennej wartości dzieła spalone lub rozgrabione.

Obecnie gmach jest w pełni odbudowany. Uczeni pracują nad wielotomowym dziełem z historii Białorusi, którego poszczególne części ukazały się już w druku.

Wielki sukces prof. Joliot-Curie

W środę, 15 bm., o godzinie 12.12 **słynny uczony francuski prof. Joliot - Curie puścił w ruch w forcie Chatillon pierwszy we Francji stos atomowy.**

Prasa paryska zamieszcza powyższą wiadomość na czołowym miejscu, podkreślając, iż sukces ten osiągnięto bez pomocy technicznej z zewnątrz. Prof. Curie wyzyskał dla puszczenia w ruch stosu atomowego tlenek uranu, a nie uran w formie metalu.

Paryskie wydanie **„New York Herald Tribune"** podkreśla, że sukces uczonego francuskiego przekreśla — już oficjalnie — monopol Stanów Zjednoczonych w dziedzinie energii atomowej.

„Humanite" stwierdza, że zespół prof. Curie napotykał w swej pracy na poważne trudności, jak brak odpowiednich urządzeń i odpowiedniego pomieszczenia. Jednakże dzięki ścisłej i zgodnej współpracy uczonych, techników i robotników pod przewodnictwem prof. Curie, trudności te zostały przezwyciężone.

Francuska Gen. Konfederacja Pracy

protestuje przeciwko antyrobotniczej polityce rządu

Biuro Gen. Konfederacji Pracy opublikowało komunikat, w którym zajmuje stanowisko wobec szeregu aktualnych zagadnień. Na wstępie CGT złożyło energiczny **protest przeciwko zamordowaniu działacza związkowego Houlliera, oraz przeciwko antyrobotniczym projektom ministra Marie.**

W komunikacie zaprotestowano również przeciwko decyzji rządowej, przyznającej dodatki mieszkaniowe jedynie 330 tysiącom rodzin na 2 miliony rodzin robotniczych. Wezwano również wszystkich pracowników do kontynuowania akcji na rzecz uzyskania 25% podwyżki płac odpowiadającej zwyżce komornego, która będzie obowiązywać od 1 stycznia 1949 r.

Demonstracje bezdomnych mieszkańców w Londynie

Gmach londyńskiej rady miejskiej był terenem demonstracji bezdomnych mieszkańców stolicy, którzy domagali się od radców przyśpieszenia wykonania planu budowy tanich mieszkań robotniczych.

Według oficjalnych danych, w Londynie znajduje się 158 tysięcy bezdomnych rodzin.

Posiedzenie rady miejskiej zostało przerwane przez zgromadzoną na galerii publiczność w momencie, kiedy rada odrzuciła zgłoszony przez komunistów projekt rezolucji, domagający się energicznej akcji na rzecz taniego budownictwa mieszkaniowego.

Demonstranci, którzy zaprotestowali głośno przeciwko polityce mieszkaniowej londyńskich władz miejskich, zostali siłą usunięci z sali posiedzeń.

Nowa partia odwetu w Bizonii

Wielkie poruszenie wywołała w Paryżu wiadomość, że w Bizonii ma być utworzona nowa reakcyjna partia polityczna pod nazwą „Bund Deuscher Erneuerung", której celem jest przyłączenie Alzacji i Lotaryngii do Niemiec oraz rewizja granicy polsko - niemieckiej. Statut tej partii został opracowany przez b. przywódcę hitlerowskiego Otto Strassera, przebywającego obecnie w Kanadzie.

Podpisanie umów handlowych z Rumunią i Danią

W wyniku rokowań, które toczyły się w Warszawie, w dniu 16 bm. podpisany został w Ministerstwie Przemysłu i Handlu polsko - rumuński układ handlowy na rok 1949, przewidujący wzajemną wymianę towarową w wysokości około 25 milionów dolarów.

14 grudnia rb. została podpisana w Warszawie na okres roczny umowa handlowa polsko - duńska. Nowa umowa przewiduje znaczny wzrost wzajemnych obrotów w porównaniu z rokiem poprzednim.

Pekin — dawna stolica Chin

zajęta przez wojska ludowe

Agencja Reutera, donosząc o zajęciu w nocy ze środy na czwartek Pekinu przez wojska ludowe, stwierdza, że dowódca wojsk kuomintangowskich w Chinach północnych gen. Fu-Tse-Yi został wzięty do niewoli. W czwartek rano wojska ludowe zdobyły także Tang-Ku, ostatni port kuomintangowski w Chinach Północnych.

Miasto Pekin, zwące się po chińsku Pei-czing (północna stolica), liczy według ostatniego spisu ludności 1.600.000 mieszkańców. Miasto, było dawniej stolicą Chin, obecnie zaś jest stolicą prowincji Hopei. Pekin leży 55 km od Wielkiego Muru. Miasto składa się z trzech części: tzw. cesarskiej, właściwej chińskiej i mandżurskiej, zamieszkałej również przez Europejczyków.

Pekin jest jednym z najpiękniejszych miast chińskich i otrzymał miano „miasta ogrodów". Znajdują się tam dwa uniwersytety bogato wyposażone w wartościowe księgozbiory.

PARYŻ. PAP. — Agencja France Presse donosi, że w czwartek rano chińskie wojska ludowe wkroczyły do Pekinu.

LONDYN. PAP. — Jak donosi agencja Reutera lotne oddziały chińskiej armii ludowej, działające na tyłach nieprzyjaciela, zsiszczyły 30 km toru kolejowego linii komunikacyjnej łączącej Ling-King z Nankinem i Peng-Pu. Agencja podkreśla, że ta linia kolejowa ma ogromne znaczenie dla obrony Nankinu.

Wojskowe koła kuomintangowskie przyznają, że na północ od Peng-Pu zostały otoczone trzy armie nacjonalistyczne. Wojska ludowe, znajdujące się na północny zachód od Suhsien wzmogły swój nacisk na wschód od Peng-Pu.

NOWY JORK. PAP. — Na froncie południowym sytuacja nie uległa zasadniczym zmianom. Wojska kuomintangowskie, otoczone między Suczou a Nankinem, nadal nie mają najmniejszych szans wydobycia się z okrążenia. Dowództwo Czang-Kai-Szeka ściąga z południa do Nankinu wszelkie rozporządzalne posiłki i fortyfikuje miasto.

PODSTAWY IDEOLOGICZNE
Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej

Skrót referatu Prezydenta B. Bieruta wygłoszonego na Kongresie P.Z.P.R.

Towarzysze!

Obecny Kongres Zjednoczeniowy — to wielkie i radosne przeżycie dla każdego człowieka pracy w naszym kraju. Na tę chwilę wielką i radosną długo czekała cała polska klasa robotnicza, żywo interesują się Kongresem również szerokie masy chłopstwa polskiego i inteligencji pracującej. Uczuciem głębokiej sympatii wita tę chwilę olbrzymia większość naszego narodu.

Historyczna droga polskiego ruchu robotniczego

Zjednoczenie polityczne klasy robotniczej w Polsce jest uwieńczeniem długiej i bogatej w doświadczenia bojowe drogi, którą w ciągu trzech ćwierci stulecia przebyła polska klasa robotnicza. Była to droga zaciętej, uporczywej, nieubłaganej walki klasowej — droga wzniesień i odpływów, tragicznych załamań i odrodzonych nadziei, klęsk i zwycięstw, wielotysięcznych ofiar i bohaterskiego hartu.

Naszym zadaniem jest uświadomić sobie jakie wnioski wypływają dla nas na dziś z przebiegu tej drogi, którą przeszła w swym rozwoju polska klasa robotnicza, czego uczą nas 70-letnie doświadczenia ruchu robotniczego, który dziś na obecnym Kongresie Zjednoczeniowym święci wspaniały triumf zwycięstwa. Są to doświadczenia niezwykle pouczające. Potwierdzają one w całej rozciągłości słuszność wielkich odkryć naukowych o prawach rozwoju społecznego, które 100 lat temu sformułował Marx, zaś przełomowym wnioskom z tej analizy dał bojowy, programowy wyraz w słynnym „Manifeście Komunistycznym" z 1848 r.

Z podstawowych założeń „Manifestu Komunistycznego" wynika, że w społeczeństwie kapitalistycznym rewolucyjny ruch masowy, niosący z sobą zmianę systemu wytwarzania, opartego na wyzysku człowieka przez człowieka — **„możliwy jest tylko jako klasowy ruch robotniczy"** (Lenin). To znaczy, że tylko klasa robotnicza zdolna jest stanąć na czele mas wyzyskiwanych i uciskanych, znieść zwyrodniały system kapitalistyczny, wyzwolić na zawsze całe społeczeństwo od wyzysku, ucisku i walk klasowych, zbudować nowy system wytwarzania, oparty o świadomą gospodarkę planową.

Potwierdzeniem słuszności założeń marksizmu jest przede wszystkim ustrój socjalistyczny, który urzeczywistniały zwycięsko narody ZSRR na 1/6 części świata. Partia Lenina i Stalina była pierwszą, która realizując wytrwale i konsekwentnie naukę marksizmu i rozwijając ją, dalej, w nowych warunkach imperializmu, wysunęła się na czoło światowego ruchu robotniczego.

Rewolucja proletariacka w 1917 r. otworzyła nową epokę historyczną, znosząc stary system produkcji kapitalistycznej, który w okresie imperializmu nie może istnieć bez pustoszących ludzkość wojen, który niesie już społeczeństwu nie postęp, a klęski, który grozi ludzkości zagładą lub zdziczeniem.

Obaliwszy system produkcji kapitalistycznej, gdzie jedynym regulatorem społecznego podziału pracy jest rynek i periodyczne kataklizmy kryzysów — społeczeństwo socjalistyczne w ZSRR stworzyło nowy system produkcji, oparty na uspołecznieniu środków produkcji i gospodarce planowej, gdzie zasadniczym regulatorem społecznego podziału pracy jest świadomie działająca wola człowieka. W takim systemie wytwarzania społecznego nie może być wyzysku, nie ma w nim w ogóle miejsca dla wyzyskiwaczy. **Dlatego też społeczeństwo socjalistyczne w ZSRR nie zna już klas antagonistycznych i osiągnęło już dziś całkowitą jedność moralno - polityczną, to znaczy wolne jest od wewnętrznych walk klasowych.**

Kongres Zjednoczeniowy zwycięstwem marksizmu-leninizmu

Obecny Kongres Zjednoczeniowy polskiej klasy robotniczej jest również jednym z etapów zwycięstwa walki klasowej, opartej na podstawowych założeniach nauki i praktyki historycznej marksizmu - leninizmu.

Polski ruch robotniczy rósł i dojrzewał do tego zwycięskiego etapu dzisiejszej swej świadomości przez 70-letni z górą okres twardej walki z wrogiem klasowym, przezwyciężając swe wewnętrzne wahania ideologiczne.

Wynikiem tej twardej 70-letniej walki jest nasze państwo ludowe, jest nowy ustrój społeczny demokracji ludowej, który prowadzi do socjalizmu. Wynikiem tej walki jest dzisiejsza przodująca rola polskiej klasy robotniczej w narodzie i państwie. Wynikiem tej walki jest dzisiejszy Kongres Zjednoczeniowy, na który spogląda i któremu przysłuchuje się dziś z uwagą i sympatią olbrzymia większość naszego narodu. Naszym zadaniem jest dać właściwą ocenę tej drogi, którą przebyła polska klasa robotnicza, wskazać nie tylko na jej osiągnięcia, ale i na przyczyny, które hamowały jej rozwój i opóźniały zwycięstwo.

Spróbujmy — oczywiście w nader skróconym i ograniczonym z konieczności obrazie — przypomnieć **najważniejsze etapy** rozwoju w polskim ruchu robotniczym, biorąc za podstawę te szczególne warunki ekonomiczne i polityczne w jakich wzrastał i rozwijał się w Polsce system gospodarki kapitalistycznej.

W celu większej jasności tego obrazu wypadnie odróżnić kilka okresów, którym odpowiadają poszczególne etapy polityczno - organizacyjnego i ideologicznego rozwoju ruchu robotniczego.

Okres narodzin ruchu robotniczego

W latach 70-tych ubiegłego stulecia rozpoczyna się w Polsce żywszy rozwój przemysłu, który koncentruje się głównie na terenie dawnego zaboru rosyjskiego, wykorzystując szczególnie pomyślne warunki otwartych rynków olbrzymiego terytorialnie państwa.

Warunki bytu i pracy robotników są w tym okresie wprost niewolnicze. Dzień roboczy trwa od 12 do 14 i więcej godzin, zależnie od woli fabrykanta. Nie ma jakiejkolwiek ustawowej ochrony pracy, wyzysk robotnika jest absolutnie nieograniczony. Wypadki walki strajkowej są jeszcze niezwykłą rzadkością, stają się nieco częstszym zjawiskiem w latach 80-tych, a w następnych dwóch 10-leciach przybierają już charakter burzliwy.

Pierwszą partią polityczną, która podjęła w Polsce sztandar walki klasowej w duchu ideologii marksizmu, była „Socjalno-rewolucyjna Partia „Proletariat". Jej najwybitniejszym twórcą, ideologiem i przywódcą był **Ludwik Waryński,** który w 1877 roku powrócił do Polski po ukończeniu studiów w Petersburgu, gdzie zetknął się z kółkami tamtejszej młodzieży rewolucyjnej.

Powstanie partii w r. 1882 poprzedzała niezwykle żywa organizacyjna praca kółkowa, propagandystyczna i agitacyjna, którą kierował **Ludwik Waryński,** od chwili powrotu do kraju. Ale już w r. 1878 na te pierwsze zarodki organizacji rewolucyjnej spadły areszty i represje, które z roku na rok przybierały na sile. Mimo to — najsroższy terror nie jest już w stanie złamać walki rewolucyjnej, która przechodząc różne etapy nasilenia, staje się zarzewiem coraz szerszego ruchu robotniczego.

Z tych względów działalność **Ludwika Waryńskiego** i partii „Proletariat" stanowi **pierwszy** i niezwykle doniosły etap narodzin walki klasowej. **Historyczną zasługą tej partii jest to, że wniosła ona po raz pierwszy w świadomość polskiego proletariatu najogólniejsze zasady marksistowskiej ideologii rewolucyjnej.** Wpajała ona w polską klasę robotniczą zasadę solidarności międzynarodowej, uczyła ją, że ustrój kapitalistyczny jest systemem światowym i usunąć go może tylko rewolucyjna walka proletariatu zorganizowanego pod hasłem „Manifestu Komunistycznego": **„Proletariusze wszystkich krajów łączcie się!"**

Działalność „Proletariatu" to okres budzenia się polskiego ruchu robotniczego

Niestety w okresie formowania się pierwszej rewolucyjnej partii robotniczej w Polsce nie było jeszcze w Rosji odpowiedniej politycznej organizacji robotniczej. Jedyną wówczas organizacją rewolucyjną w Rosji była „Narodnaja Wola". „Narodnaja Wola" wywarła poważny wpływ na rozwój pierwszej w Polsce partii robotniczej, ale wpływ ten pociągnął za sobą stopniowe przekształcenie się w organizację spiskową, oderwaną od mas.

Niewątpliwie do ideologicznego spłycenia „Proletariatu" przyczynił się fakt wczesnego aresztowania przez policję carską (już we wrześniu roku 1883) **Ludwika Waryńskiego** — najznakomitszego przywódcy i organizatora partii, jej teoretyka, propagandysty, agitatora, jednego z najbardziej utalentowanych, ofiarnych i bohaterskich wodzów, jakiego wydał z siebie polski ruch robotniczy już w zaraniu swego rozwoju.

Określając przyczyny, które spowodowały wypaczenie linii partii „Proletariat" bliższej na ogół w pierwszym okresie podstawowym założeniom marksizmu, można by jako najgłówniejsze podkreślić następujące:

1 Pierwszą przyczyną był **zarodkowy** dopiero okres rozwoju ruchu robotniczego. Od teoretycznego poznania ogólnych zasad naukowego socjalizmu do umiejętności ich praktycznego zastosowania w konkretnej sytuacji politycznej jest dystans dość odległy, wynikający z braku doświadczenia. Słabością partii było to, że wysuwając wielkie hasła rewolucyjne nie wskazywała najczęściej drogi, która prowadzi do ich urzeczywistnienia.

2 Wysuwając bezpośrednie hasło rewolucji socjalistycznej partia przeskakiwała poprzez konieczny w sytuacji ówczesnej etap przemian burżuazyjno-demokratycznych, które już znacznie wcześniej dokonały się w krajach zachodniej Europy ale do których dopiero ledwie dojrzewały warunki na terenie Rosji, rządzonej przez carat.

Te hasła rewolucji burżuazyjno-demokratycznej przerastającej w rewolucję socjalistyczną, mogła wysuwać tylko partia robotnicza w sojuszu z chłopstwem, które było zainteresowane w całkowitym wyzwoleniu się z ucisku obszarników i w zmianie stosunków na wpół feudalnych na wsi.

Jedyną polską partią polityczną, która podniosła w tym okresie wysoko sztandar walki z despotyzmem — był „Proletariat".

Przywódcy tej partii rozumieli, że obalić rządy samowładcze można tylko we wspólnej walce z ludem rosyjskim. Ale nie mieli oni wówczas jeszcze dokładnie przemyślanego programu walki o hasła częściowe, o zdobycze demokratycze i to nie tylko w walce z uciskiem narodowym, jak to się im zazwyczaj zarzuca upraszczając jednostronnie ich rzeczywiste braki, ale nawet w najbardziej żywotnej dziedzinie żądań ekonomicznych, jak walka o ustawowe skrócenie dnia roboczego, który przekraczał z reguły 12 i 14 godzin na dobę, walka z rabunkowymi oszustwami w dziedzinie płac, o zniesienie niesłychanie rujnującego robotników systemu kar.

3 Wreszcie częściowe podporządkowanie się przywódców „Proletariatu" terrorystycznej taktyce „narodników" raczej w teorii niż w praktyce, świadczy o tym, że nie zdawali oni sobie sprawy z drobnomieszczańskiego oblicza „narodników" i pozwolili narzucić sobie ich pseudo-rewolucyjną taktykę terrorystyczną, która w istocie swej była odbiciem braku wiary w żywotność i siłę proletariackiej walki klasowej. **Nie zamykając oczu na braki i słabości tej organizacji pamiętać należy, że działalność „Proletariatu" — to wspaniały i bohaterski okres budzenia się, kształtowania i ubojowienia polskiego ruchu robotniczego.**

Rozbicie ruchu robotniczego przez wciskający się nurt nacjonalistyczny

W latach 90-tych kapitalizm w Polsce i w Rosji wstępuje w okres jeszcze szybszego rozwoju. Zarówno koncentracja jak i mechanizacja przemysłu czyniła szybkie postępy. Koncentrację kapitału ułatwiał i przyśpieszał rozwój towarzystw akcyjnych.

Wraz z szybkim liczebnym rozwojem klasy robotniczej rozszerzała się walka o warunki bytu i pracy.

(d. c. na str. 4)

Widok sali kongresowej. Stoją (od lewej): Marszałek Sejmu Kowalski, wicepremier Gomułka, premier Cyrankiewicz, Marszałek Żymierski, min. Podedworny, z-ca sekr. gen. SL Juszkiewicz, wicepremier Korzycki, min. Dąb-Kocioł i prezes SL Baranowski.

PODSTAWY IDEOLOGICZNE

POLSKIEJ ZJEDNOCZONEJ PARTII ROBOTNICZEJ

Wzmaga się i staje się coraz bardziej masowym ruch strajkowy. Mimo ciężkich represji i aresztów odradza się wciąż działalność partii „Proletariat".

Ale w miarę tego, jak rosła rola klasy robotniczej, wzmacniały się tendencje ze strony różnych grup inteligencji drobnomieszczańskiej, zwłaszcza na emigracji, do wykorzystania ruchu robotniczego dla koncepcji ideologicznych o kierunku nacjonalistycznym. W koncepcjach tych przejawiała się chęć ścierania ostrej walki klasowej, osłabienia jej napięcia rewolucyjnego i skierowania go na tory reformistyczne!

Jakie było podłoże ścierania się tych dwóch nurtów w polskim ruchu robotniczym?

Linia podziału w międzynarodowym ruchu robotniczym

W latach 90-tych ubiegłego wieku, w uprzemysłowionych krajach świata kapitalizm wszedł w ostatnie stadium swego rozwoju — w okres imperializmu, tj. wszechwładnego panowania monopolów i kapitału finansowego. Następuje gwałtowne zaostrzenie wszystkich sprzeczności systemu kapitalistycznego, w pierwszym rzędzie przeciwieństwa między pracą i kapitałem. Zaostrzanie się walki klasowej i szybkie dojrzewanie materialnych przesłanek ustroju socjalistycznego w łonie kapitalizmu przy jednoczesnym postępującym procesie gnicia tegoż kapitalizmu — stawia przed proletariatem, jako bezpośrednie zadanie rewolucyjną walkę o władzę. **Stosunek do imperializmu i zagadnienia walki o władzę — oto linia podziału w międzynarodowym ruchu robotniczym na dwa przeciwstawne sobie odłamy: reformistyczny i klasowo-rewolucyjny.**

Lenin stał zdecydowanie na gruncie rewolucyjnej nauki Karola Marksa i z całą mocą występował przeciwko próbom jej rewizji, Lenin dowodził, że kapitalizm monopolistyczny można obalić jedynie drogą rewolucji socjalnej, że walka o reformy to tylko środek pomocniczy w decydującej walce o władzę polityczną klasy robotniczej, o dyktaturę proletariatu, która oznacza zdruzgotanie machiny państwowej burżuazji i stworzenie własnego państwa proletariackiego. Zgodnie z hasłem Manifestu Komunistycznego: „Proletariusze wszystkich krajów łączcie się!" Lenin broni zasady internacjonalizmu w ruchu robotniczym.

Królestwo Kongresowe staje się jednym z najbardziej rozwiniętych pod względem kapitalistycznym odcinków imperium carskiego. W latach 90 walka klasowa proletariatu była skierowana przeciwko caratowi i stojącej po jego stronie lokajskiej burżuazji Kongresówki. W warunkach rozwijającej się walki klasy robotniczej rewolucjonizowały się masy chłopskie, pałające nienawiścią do obszarnika i do rządu carskiego.

W odróżnieniu od wielkiej burżuazji, która przechodzi do polityki jawnej ugody wobec Mikołaja II, starając się odegrać bardziej czynną rolę w ogólnopaństwowej polityce ekonomicznej caratu, część burżuazji średniej i drobnej, którą najbardziej uderzała konkurencja ze strony uprzywilejowanego kapitału rosyjskiego — staje się wyrazicielką pewnych dążeń odśrodkowych. Burżuazja usiłuje podporządkować sobie głęboki prąd patriotyczny, wyrastający z samych mas i przybierający charakter rewolucyjny po to, by skierować go w łożysko nacjonalistyczne.

Wobec podziału Polski na 3 zabory, powstawały w polskich klasach posiadających różne orientacje i rachuby na konflikt zbrojny pomiędzy zaborcami. W obozie burżuazyjnym, zwłaszcza w szeregach drobnomieszczaństwa i inteligencji pochodzenia szlacheckiego rozwijał się kierunek nacjonalistyczny, który przykrywał się frazesem socjalistycznym po to, aby znaleźć dostęp do robotników.

Polska Partia Socjalistyczna utworzona na zjeździe paryskim w 1892 roku była partią bojowego nacjonalizmu, usiłującą zepchnąć proletariat z drogi walki klasowej i zaszczepić mu burżuazyjną ideologię jedności narodowej.

PPS była partią ugodową, reformistyczną, stojącą na gruncie solidaryzmu z polskimi klasami posiadającymi. Była też partią nacjonalistyczną, gdyż głosiła nienawiść nie tylko do rosyjskiego caratu, wroga narodu polskiego i rosyjskich mas ludowych, lecz obcość i nieufność również do rosyjskiego ruchu robotniczego, nieprzejednanego przeciwnika caratu. Przywódcy PPS odrzucali współdziałanie z klasą robotniczą i siłami rewolucyjnymi w mocarstwach zaborczych jako jedyną drogę, prowadzącą do wyzwolenia socjalnego i narodowego ludu polskiego, wiązali zaś swoje plany z wybuchem wojny imperialistycznej i stawką na jeden z wojujących bloków imperialistycznych.

Tego rodzaju oficjalna platforma polityczna PPS wywoływała rosnący opór wewnątrz PPS, zwłaszcza w tych jej ogniwach, które bardziej związane były z masami. W miarę narastania wypadków rewolucyjnych dojrzewa też proces krystalizowania się opozycji lewicowej. Pod ożywczym wpływem rewolucji 1905 r. lewica PPS zrywa oficjalnie z elementami piłsudczykowskimi i tworzy odrębne stronnictwo.

Okres umasowienia ruchu robotniczego

Niebezpieczeństwo zepchnięcia ruchu robotniczego na tory nacjonalistyczne, w związku z powstaniem PPS, skłania do zjednoczenia odradzające się po aresztach organizacje tzw. „II Proletariatu" i Związku Robotników Polskich. Z połączenia tych organizacji powstaje w r. 1893 partia SDKPiL — partia nieugiętych rewolucjonistów — Róży Luksemburg, Feliksa Dzierżyńskiego, Juliana Marchlewskiego, Marcina Kasprzaka. **SDKPiL stała się nie tylko kontynuatorką tradycji rewolucyjnych „Proletariatu" z najlepszego okresu jego rozwoju, ale podniosła ona ruch robotniczy w Polsce na wyższy szczebel walk masowych.**

SDKPiL była rewolucyjną partią robotniczą, która prowadziła klasę robotniczą do walki o obalenie kapitalizmu — o socjalizm. Była partią proletariackiego internacjonalizmu, zwalczała bezlitośnie wszelkie przesądy narodowościowe, wychowywała masy robotnicze Polski w duchu najściślejszego sojuszu z ruchem rewolucyjnym rosyjskim, najbliższym towarzyszem walki polskiego ruchu. Była partią stojącą w zasadzie na gruncie rewolucyjnego marksizmu, chociaż nie uchroniła się od szeregu błędów ideologicznych.

SDKPiL była bardzo ważnym ogniwem rewolucyjnego nurtu w polskim ruchu robotniczym. Lenin, który z całą siłą zwalczał błędne koncepcje SDKPiL jednocześnie podkreślał zasługi SDKPiL-owców, mówiąc, iż **„stworzyli oni po raz pierwszy czysto proletariacką partię w Polsce, proklamowali olbrzymiej wagi zasadę najściślejszego sojuszu robotnika polskiego i rosyjskiego w ich walce klasowej".**

Na czym polegały i z jakich korzeni wyrastały błędne koncepcje luksemburgizmu?

Polegały one na niezrozumieniu w marksizmie tego, co stanowi istotną treść tej ideologii: czynnej, twórczej, rewolucyjnej, organizującej i kierowniczej roli partii i klasy robotniczej w kształtowaniu nowej epoki dziejowej. W luksemburgizmie uderza przede wszystkim antydialektyczna wiara w żywiołowość wszelkich procesów społecznych, w automatyczne — jak gdyby — działanie praw rozwoju społecznego.

Jakie były polityczne skutki teorii automatyzmu i żywiołowości tkwiącej w teoretycznej postawie luksemburgizmu?

SDKPiL nie była w stanie wyjaśnić w sposób właściwy masom pracującym światowo-historycznej roli proletariatu, ani też roli partii, gdyż cały szereg zagadnień zasadniczych ujmowała w ten sposób, że zostaną one automatycznie rozwiązane wraz ze zniknięciem kapitalizmu.

Podstawą i warunkiem hegemonii proletariatu w rewolucji demokratycznej mógł być tylko sojusz robotniczo-chłopski. Ale SDKPiL nie rozumiała zasadniczej wagi sojuszu robotniczo-chłopskiego, ponieważ nie rozumiała procesów rozwoju ogólnodemokratycznego ruchu rewolucyjnego, nie rozumiała, że rewolucja może być zwycięska tylko wówczas, gdy wszystkie jej siły szturmowe, napędowe zostaną zmobilizowane i pokierowane przez partię robotniczą, jako wodza rewolucji, jej hegemona, tj. świadomego organizatora i kierownika w walce rewolucyjnej najszerszych mas ludowych.

Wychodząc z tych błędnych założeń SDKPiL odrzucała uporczywie leninowskie stanowisko w sprawie narodowościowej, którego wyrazem była zasada o prawie każdego narodu do stanowienia o swoim losie, o prawie do niepodległości państwowej.

Okres od rewolucji burżuazyjno-demokratycznej 1905 r. do rewolucji socjalistycznej w r. 1917

Rewolucja 1905 r. wywołała głębokie rozdźwięki wewnątrz PPS, doprowadzając do wyodrębnienia się lewicowego proletariackiego nurtu, który stał na stanowisku braterstwa broni z rewolucją rosyjską, od nurtu zdecydowanie nacjonalistycznego, wrogiego marksizmowi. Nieco później, w listopadzie 1906 r. dokonał się formalny rozłam w PPS, w wyniku którego powstały dwie partie: PPS-Lewica i PPS-Frakcja Rewolucyjna.

SDKPiL, jako partia, kierująca walką rewolucyjną zdawała swój egzamin bojowy w ogniu tej walki, sama rosła w niej, hartowała i wzbogacała w doświadczenia kierownika i wodza walczących mas. Za proletariatem miejskim ruszyli na wsi do walki robotnicy rolni, pobudzając do wystąpień przeciw obszarnikom masy chłopskie.

W latach 1912 — 14 następuje nowe ożywienie ruchu rewolucyjnego. Wyraźne narastanie nowej fali rewolucyjnej przerwała pierwsza wojna światowa.

Wybuch wojny ujawnił rzeczywiste oblicze zachodnio-europejskich partii socjaldemokratycznych, przeżartych do głębi trądem oportunizmu. Okazało się, że na czele tych partii znaleźli się w przeważającej większości maskujący się pod tym frazesem socjalistycznym i międzynarodowym szowiniści i nacjonalistyczni liberałowie burżuazyjni. PPS-Frakcja już przed wojną związała się całkowicie z obroną interesów imperializmu austro-pruskiego i oddała się pod jego komendę w czasie wojny. Jedyną partią, która przewidując wybuch wojny, wystąpiła z całą energią w obronie haseł solidarności międzynarodowej i w ciągu całego okresu wojny nieugięcie walczyła w imię zasad rewolucyjnego internacjonalizmu proletariackiego, była partia Lenina, partia bolszewików (oklaski). SDKPiL popierała akcję Lenina przeciwko wojnie imperialistycznej, aczkolwiek nie zawsze dostatecznie twardą i konsekwentną była ich postawa w stosunku do centrystów.

Polityka Lenina i bolszewików zmierzała do przekształcenia wojny imperialistycznej w wojnę domową, porażki w wojnie własnych rządów imperialistycznych, zorganizowania „III Międzynarodówki", która by oddzieliła nurt rewolucyjny w ruchu robotniczym od oportunizmu i ułatwiła w ten sposób dalszy rozwój rewolucyjnej walki proletariatu o obalenie imperializmu.

Ruch robotniczy w burżuazyjnej Rzeczypospolitej

Wybuch rewolucji listopadowej głęboko poruszył masy pracujące w Polsce. Mimo to walka została przegrana. Przyczyniły się do tego zarówno rozbicie ruchu robotniczego, jak i jego niedojrzałość ideologiczna.

Burżuazja zaczęła od organizacji siły zbrojnej, ponieważ siła zbrojna jest podstawowym warunkiem utrwalenia władzy. Robotnicy zagłębiowscy wiedzeni własnym klasowym instynktem zaczęli od organizacji siły zbrojnej, ale kierownictwa centralne partii nie zdołały ani poprzeć, ani rozszerzyć tej niesłychanie doniosłej inicjatywy. Burżuazja doceniała znaczenie mas robotniczych i chłopskich, a więc drogą oszukańczych manewrów usiłowała wywołać w masach złudzenie, że nowy rząd polski jest rządem ludowym. PPS prawica zapewniała masy, że władzę w Polsce sprawuje rząd socjalistyczny. SDKPiL i PPS-Lewica nie potrafiły skutecznie zdemaskować tego oszustwa w oczach mas.

Tak więc błędy luksemburgizmu zaciążyły na partii w tym przełomowym momencie.

SDKPiL i PPS-Lewica zbliżyły się ideologicznie w toku wojny i przygotowywały się do zjednoczenia. Mimo to nie umiały zrealizować tego zjednoczenia jeszcze w końcowym etapie wojny. Uczyniły to dopiero w kilka tygodni po odzyskaniu niepodległości.

Powstała z połączenia SDKPiL i PPS-Lewicy — Komunistyczna Partia Polski, mimo swej początkowej niedojrzałości politycznej, odegrała olbrzymią rolę w walce polskich mas pracujących. Kształtując rewolucyjną świadomość mas, KPP sama przyswajała sobie w procesie walki teorię marksizmu-leninizmu.

Dziś, gdy jednoczy się polski ruch robotniczy, dziś w 30 rocznicę powstania Komunistycznej Partii Polski (oklaski), mamy obowiązek stwierdzić wobec półtoramilionowej zjednoczonej partii robotniczej, wobec wszystkich ludzi pracy w Polsce, że KPP przygotowała nasz decydujący bój o władzę, o niepodległość, o socjalizm. (Oklaski).

Mimo szeregu błędnych koncepcji i przegięć taktycznych, których do końca nie była w stanie przezwyciężyć, KPP stawała się, poczynając od II Zjazdu w r. 1923 partią typu leninowskiego (oklaski), partią, która wniosła leninizm do historii polskiego ruchu robotniczego.

KPP była jedyną partią, która natychmiast po przewrocie Piłsudskiego w 1926 r., wycofując się z „błędu majowego", ujawniła faszystowski charakter tego przewrotu i wezwała lud pracujący Polski do walki o obalenie dyktatury sanacyjnej.

Na wsi komuniści skutecznie mobilizują podstawowe masy chłopskie do walki z uciskiem rządów sanacyjnych i wyzyskiem karteli kapitalistycznych.

W związku ze strajkami chłopskimi, a szczególnie w związku z 10-dniowym strajkiem powszechnym w sierpniu 1937 r. komuniści organizują wśród klasy robotniczej akcje solidarnościowe z walczącymi chłopami.

Prawica PPS zwalczała jednolity front, zwalczała też ideę frontu ludowego. Zdawała sobie bowiem sprawę, że mobilizacja mas do walki pod kierownictwem KPP, to kres panowania władzy kapitału, a więc i prawicy PPS.

Trzon ideowy KPP wpajał polskim masom pracującym zasady najgłębiej pojętego internacjonalizmu, który wyrażał się przede wszystkim w mobilizowaniu mas wokół osiągnięć narodów radzieckich, wokół popularyzacji budownictwa socjalistycznego, w popularyzacji zasady, że masy pracujące **mogą** wyzwolić się z nędzy, zacofania i wyzysku jedynie na drodze obalenia rządów obszarników i kapitalistów. Komuniści polscy wysunęli się na czoło walki z niebezpieczeństwem najazdu hitlerowskiego i z samym najazdem w tragicznym roku 1939. Komuniści polscy przygotowywali klasę robotniczą Polski do zrozumienia i docenienia przodującej roli ZSRR w walce o społeczne i narodowe wyzwolenie. Komuniści polscy nie ustawali w walce o urzeczywistnienie jedności klasy robotniczej.

Toteż dziś, gdy oczywistym jest że zjednoczenie zawdzięczamy zwycięstwu demokracji ludowej, w którym najbardziej decydujący jest wkład ZSRR (oklaski), sądzimy, że walka KPP nie mało się przyczyniła do sprawy naszego zjednoczenia. (Oklaski).

Dalecy jesteśmy od bezkrytycznego stosunku do KPP. Jesteśmy partią nowego okresu rozwoju polskiej klasy robotniczej — ale uwzględniając wszystkie doświadczenia **przejmujemy wielki historyczny dorobek ofiarnej, bohaterskiej walki trzonu ideowego Komunistycznej Partii Polski, dla którego wzorem organizacyjnym i ideologicznym była WKP(b).** (Oklaski).

Właśnie przyswajając sobie wielki organizacyjny i ideologiczny dorobek KPP (a odrzucając jej błędy i przegięcia), PPR była w stanie, w nowych warunkach historycznych stanąć na czele walki o społeczne i narodowe wyzwolenie polskich mas pracujących. (Oklaski).

Zdrada prawicowego kierownictwa PPS i bohaterska walka KPP nie mogły pozostać bez wpływu na szerokie masy członkowskie PPS, na uczciwych robotników-pepesowców, którzy wstąpili do tej partii chcąc rzeczywiście walczyć o socjalizm i de-

(d. c. na str. 5)

PODSTAWY IDEOLOGICZNE

POLSKIEJ ZJEDNOCZONEJ PARTII ROBOTNICZEJ

mokrację. Dlatego przez cały okres międzywojenny trwa w szeregach PPS walka lewicowego nurtu, wyrażającego dążenia robotniczych mas członkowskich PPS, przeciwko ugodowej i zdradzieckiej polityce prawicowego kierownictwa partii. Wypierani z partii przedstawiciele tego nurtu łączyli się z ruchem rewolucyjnym, z KPP. **Lewicowy nurt w szeregach PPS wypowiadał się stanowczo za jednolitym frontem robotniczym, za współpracą z komunistami. Lewicowy nurt w szeregach PPS dochodził do zrozumienia roli Związku Radzieckiego, jako pierwszego państwa socjalistycznego świata,** jako obrońcy pokoju i ostoi międzynarodowej walki przeciwko faszystowskim agresorom, do zrozumienia, że polityka sojuszu ze Związkiem Radzieckim jest zasadniczą przesłanką zachowania niepodległości państwa polskiego. Te dwa zasadnicze kryteria pozostały i dzisiaj decydują przy określaniu rzeczywistej pozycji każdego działacza robotniczego.

U podstaw naszego zjednoczenia kładziemy tradycje walki KPP

U podstaw naszego zjednoczenia kładziemy bohaterskie tradycje walki KPP. Opieramy nasze zjednoczenie również o tradycje walki lewicowych pepesowców przeciwko prawicowo-piłsudczykowskiemu kierownictwu, uznanie znaczenia ich walki o jednolity front robotniczy (oklaski). Już od pierwszych tygodni po klęsce wrześniowej trzon aktywu KPP skupia wokół siebie antyfaszystowskie, demokratyczne elementy, tworzy pierwsze zorganizowane grupy dla walki z okupantem, jak np. „Sierp i Młot", „Stowarzyszenie Przyjaciół Zw. Radzieckiego", „Związek Walki Wyzwoleńczej" i inne. Obok KPP-owskiego aktywu wchodzili w ich skład jednolitofrontowi socjaliści, radykalne elementy ruchu ludowego.

Luźnym tym grupom brak było jednak jednolitego kierownictwa i wyraźnego programu politycznego. Grupy te zjednoczyła i wytyczyła im linię działania, powstała w styczniu 1942 r. Polska Partia Robotnicza, która program swój oparła na podstawach marksizmu-leninizmu. **PPR stanęła na czele walki narodowo-wyzwoleńczej polskich mas ludowych, przeciw niemiecko-faszystowskiemu najazdowi. Narodowe i społeczne wyzwolenie Polski spod jarzma faszystowskiego wiązała PPR z wiarą w zwycięstwo państwa socjalistycznego ZSRR w wojnie z niemieckim faszyzmem. PPR stała się czołowym, zorganizowanym, bojowym oddziałem klasy robotniczej, przodującej siły narodu w najcięższym okresie jego historii.** PPR była pierwszą partią, która podjęła walkę zbrojną z okupantem.

Te pierwsze kadry bojowe Gwardii Ludowej, składające się przeważnie z członków PPR, stworzyły podstawy ruchu partyzanckiego w Polsce. Szeregi gwardzistów stale i nieprzerwanie rosną w miarę rozwoju walki i zdobywania broni na wrogu.

Gdy organizacje związane z delegaturą, głosząc „teorię dwóch wrogów" nawoływały do bierności, GL rozszerzając walkę zbrojną, **do końca 1943 roku stoczyła 237 walk i potyczek z hitlerowskimi oddziałami. W r. 1944 dochodzi do wielkich bitew, jak np. bitwa w lasach lipskich, lub bitwa z czterema dywizjami pod Rzeczycą, albo też bitwa pod Gruszką, w których liczba zabitych Niemców sięga wielu tysięcy.**

Gwardia Ludowa była również pionierem zbrojnych walk partyzanckich w mieście.

Walka zbrojna z okupantem zainicjowana i kierowana przez PPR, walka, w której padło tysiące najofiarniejszych członków partii, znajduje coraz żywszy oddźwięk w polskich masach ludowych. **Za przykładem Gwardii Ludowej przystępują do walki — łamiąc zakazy kierownictwa — niektóre oddziały BCh, a nawet AK.**

Kierownicza rola PPR określała klasowy charakter walki z okupantem. Równolegle z walką przeciwko okupantowi toczyła się ostra walka klasowa między masami pracującymi miast i wsi a zwolennikami przywrócenia Polski przedwrześniowej, Polski obszarniczo-kapitalistycznej. W deklaracji programowej „O co walczymy" PPR sprecyzowała program Polski Ludowej.

Na gruncie tych jak i przedwojennych doświadczeń, pod wpływem działalności i koncepcji politycznej PPR wzmógł się i dojrzewał ideologicznie, lewicowy, jednolitofrontowy nurt w szeregach PPS. Wyrazem tego było powstanie w 1943 r. RPPS jako przeciwstawienie WRN, która była oparciem emigracyjnej PPS. Nie od razu jednak wyzbyła się RPPS pozostałości reformistycznych i nacjonalistycznych. Przezwyciężając te pozostałości jak i próby trockistowskiej dywersji w swych szeregach, lewicowa grupa w RPPS przeciwstawiała się stanowczo prawicy i stanęła obok PPR w walce o narodowe i społeczne wyzwolenie.

Również radykalne, lewicowe elementy w SL wyłamują się spod mikołajczykowskiego kierownictwa i tworzą współdziałającą z PPR, „Wolę Ludu".

Przybliżanie się perspektywy klęski faszyzmu i wyzwolenia Polski przez Armię Czerwoną wysuwa na czoło zagadnienie walki o władzę polityczną. Z inicjatywy PPR powstaje na przełomie 1943/44 KRN, jako podziemny ośrodek władzy mas ludowych z klasą robotniczą na czele. **Powstanie KRN było zwycięstwem myśli politycznej PPR, otwierało nowy etap walki o władzę, o narodowe i społeczne wyzwolenie polskich mas ludowych.**

W walce o Polskę Ludową

Idea KRN przyjmowała się szybko w masach robotniczych i chłopskich. Natychmiast po powstaniu Krajowej Rady Narodowej zaczęły powstawać Rady Narodowe w całym kraju, do których wchodzili robotnicy, chłopi i pracująca inteligencja. Rozszerzenie się Rad i wzrost utworzonej przez KRN Armii Ludowej były widomym znakiem, że konsekwentna, bohaterska postawa PPR w walce o Polskę, w walce o prawa ludu pracy, zyskały sobie pełne poparcie w wielomilionowych rzeszach robotników i chłopów.

Reakcja wobec coraz bardziej widomego swego bankructwa uczyniła próbę uchwycenia władzy przez wywołanie powstania warszawskiego. Żerując na patriotyźmie i nienawiści całego narodu do okupanta, reakcja nie zawahała się rzucić na pewną śmierć setek tysięcy bohaterskich ofiarnych mieszkańców stolicy.

Zdruzgotanie hitleryzmu przez wyzwoleńczą Armię Czerwoną dało wolność narodowi polskiemu. Zwyciężyła linia PPR, linia oparta na nierozerwalnym sojuszu rewolucji rosyjskiej i rewolucji polskiej. Polska Ludowa powstała na fali rewolucyjnego wzniesienia w wyniku wyzwolenia kraju przez Armię Czerwoną, u boku której walczyło Wojsko Polskie.

W tym samym czasie, gdy Polska Partia Robotnicza i Gwardia Ludowa toczyły zaciętą walkę z hitlerowskim okupantem skupiając najbardziej bojowych, najbardziej ofiarnych robotników, chłopów i inteligentów. Na uchodźtwie polskim w Związku Radzieckim, które włączyło się do bohaterskiego wysiłku wojennego narodu radzieckich, w roku 1943 rozpoczęła się mobilizacja sił dla okazania pomocy walczącemu krajowi, dla powiązania wysiłków wychodźtwa ze zmaganiami sił ludowych i demokratycznych w Polsce. Na czele tego ruchu, któremu przewodzili Wanda Wasilewska i Alfred Lampe, stanęli komuniści polscy wspomagani przez lewicowych socjalistów i wszystkie demokratyczne i szczerze patriotyczne siły na wychodźtwie.

Tak powstał Związek Patriotów Polskich, który pokrył siecią swych oddziałów wszystkie skupienia uchodźców polskich na obszarach Związku Radzieckiego.

Związek Patriotów Polskich podejmuje myśl zorganizowania regularnych jednostek wojska polskiego dla walki o wyzwolenie narodowe i społeczne. Dzięki pomocy i poparciu Związku Radzieckiego i osobiście generalissimusa Stalina powstaje I Dywizja im. Tadeusza Kościuszki, która rozrasta się w Korpus, a następnie w Pierwszą Armię Polską w ZSRR.

Związek Patriotów Polskich i Pierwsza Armia Polska były wyrazem tych samych dążeń, które w kraju wyrażała Polska Partia Robotnicza, Gwardia Ludowa i Armia Ludowa.

Wraz z oddziałami partyzanckimi Armii Ludowej jednostki regularne I Armii Polskiej po przejściu Bugu stały się trzonem Odrodzonego Wojska Polskiego, zbrojnego ramienia Polski Ludowej, wojska, czuwającego na straży naszych granic, władzy ludu, wolności i dalszego postępu społecznego naszego kraju.

Pierwszej Armii Polskiej przypadło w udziale związanie i przypieczętowanie wspólnie przelaną krwią niezłomnego, nierozerwalnego braterstwa broni z Armią Radziecką, wyzwolicielką Polski, Armią Państwa Zwycięskiego Socjalizmu, chorążego wolności narodów, pokoju i postępu.

W pierwszym okresie po wyzwoleniu PPR skupiła wszystkie swe wysiłki dla zbudowania nowego aparatu władzy. Członkowie PPR tworzyli pierwsze kadry aparatu bezpieczeństwa publicznego, Ludowego Wojska Polskiego (oklaski), nowej administracji państwowej i samorządowej. Opierając się na jednolitym froncie z PPS która rozbudowała swą organizację, PPR zagwarantowała przodowniczą rolę klasie robotniczej w narodzie i określiła kierunek rozwoju Polski Ludowej. Podstawą rozwoju była reforma rolna i nacjonalizacja przemysłu, likwidująca bazę materialną wielkiego kapitału i obszarnictwa.

PPR zorganizowała przeprowadzenie reformy rolnej bezpośrednio przez chłopów, przy aktywnym współdziałaniu robotników, rozszerzając sojusz robotniczo-chłopski, wnosząc weń nową treść. PPR była inicjatorem zorganizowania masowej chłopskiej organizacji ZSCh.

PPR przeprowadzała oddolną faktyczną nacjonalizację przemysłu, potem dopiero zalegalizowaną aktem ustawodawczym, mobilizowała robotników do uruchamiania i zabezpieczenia zakładów pracy, organizowania rad zakładowych i związków zawodowych. Ofiarność i entuzjazm klasy robotniczej, jej wyzwolone siły, PPR potrafiła od razu skierować na tory twórczej odbudowy kraju i zniszczonej przez okupanta stolicy.

Kiedy w Poczdamie, dzięki zdecydowanemu stanowisku ZSRR, zostały ustalone granice Polski na Odrze, Nysie i Bałtyku (oklaski), przed Polską Ludową stanęło zagadnienie jak najszybszego faktycznego włączenia Ziem Odzyskanych do Macierzy, spolszczenia i przesiedlenia milionów Polaków z kraju i zagranicy.

Wielkie te zadania dokonane zostały w ostrej walce klasowej z elementami obszarniczo - kapitalistycznej reakcji. Terror, sabotaż, zbrojne podziemie, miały na celu rozbicie tworzącej się jeszcze nie we wszystkich ogniwach okrzepłej władzy ludowej.

Praca PPR i osiągnięcia w budowaniu i utrwaleniu Polski Ludowej oddziaływały na masy pracujące, wpływały na ideologiczne kształtowanie się innych partii obozu demokratycznego. Kierownictwo odrodzonej PPS stanęło na gruncie jednolitego frontu i współdziałania z PPR. Walka PPR o jednolity front, o jedność klasy robotniczej, stała się kamieniem węgielnym władzy ludowej w Polsce, stała się podstawą zacieśnienia sojuszu robotniczo-chłopskiego. Oderwawszy się od prawicy kierownictwo SL stało się ośrodkiem skupienia się radykalnych elementów ruchu ludowego. W ten sposób tworzył się szeroki demokratyczny front narodowy, którego przodującą siłą była PPR.

Dzięki tej koncentracji sił demokratycznych możliwe było zdemaskowanie i ostateczne rozbicie polityczne i organizacyjne mikołajczykowskiego PSL (oklaski), które stanowiło legalne skrzydło reakcji i zrastało się z faszystowskim podziemiem.

Referendum Ludowe i wybory były zwycięstwem tej strategii, która przyniosła rozbicie PSL, utrwalenie władzy ludowej i jej stabilizacji (oklaski). **W wielkich tych bitwach klasowych zacieśniał się jednolity front PPR i PPS. Dla obydwu partii robotniczych wybory stały się generalnym egzaminem siły idei jednolitego frontu.**

Wielka bitwa polityczna, jaką były wybory, wciągnęła w wir życia politycznego milionowe masy, przeorała świadomość mas pracujących miasta i wsi, którym własne doświadczenie ujawniło zdradzieckie — związane z dywersją zagranicznych środków imperialistycznych — oblicze reakcji. **Załamały się sromotnie plany reakcji polskiej, zmierzającej do oparcia walki przeciw demokracji ludowej o wieś, o chłopa polskiego.**

Próby Mikołajczyka sprzęgnięcia chłopa polskiego z rozbitymi klasami wielkich kapitalistów i obszarników oraz z nowymi, wyrosłymi na spekulacji warstwami kapitalistycznymi, nie udały się. W walce pomiędzy klasą robotniczą a resztkami klas kapitalistycznych o sojuszników w klasach pośrednich, zwycięstwo odniosła klasa robotnicza. Idea sojuszu robotniczo-chłopskiego, realizowana w praktyce życia codziennego przez rządy demokracji ludowej, okazała się bliższą podstawowym masom chłopskim od skompromitowanych koncepcji chieno-piasta, osłoniętych frazeologią agraryzmu.

Zwycięstwo Bloku Stronnictw Demokratycznych i stabilizacja polityczna umożliwiły szerszy rozmach odbudowy gospodarczej. Już I Zjazd PPR wysunął główne założenia programu odbudowy gospodarczej — 3-letniego planu. Rok 1947 był pierwszym rokiem pomyślnej realizacji planu 3-letniego, który został wykonany w 103,4 proc.

W ogniu walki przeciwko faszystowskiemu podziemiu, przeciwko elementom kapitalistycznym, wydatniła się przodująca rola klasy robotniczej. Jednolity front doprowadza do coraz większego zbliżenia ideologicznego członków PPR i PPS.

W walce o marksistowsko-leninowską ideologię i akcji oczyszczenia szeregów partyjnych z elementów obcych i przypadkowych, dojrzewało ostatecznie zjednoczenie obu partii, którego wyrazem jest obecnie nasz Kongres (oklaski).

Historia potwierdziła słuszność wskazań „Manifestu Komunistycznego"

Historyczne doświadczenia rewolucyjne polskiego proletariatu są w całym swym przebiegu potwierdzeniem łuszności, prawdziwości i głębokości nauki, którą zawiera teoria marksizmu-leninizmu.

Bez poznania zasad marksizmu-leninizmu, bez umiejętności ich zastosowania w konkretnej sytuacji nie można rozwiązać prawidłowo tych podstawowych zadań, które wysuwa przebieg walki klasowej i proces formowania nowego ustroju społecznego.

Odstępstwa od zasad marksizmu-leninizmu zawsze osłabiały siły partii rewolucyjnej, przynosiły ruchowi robotniczemu poważne szkody i trudności, opóźniały zwycięstwo proletariatu.

Jak zastosować zasady teorii marksizmu-leninizmu do oceny momentu, w którym znajdujemy się dzisiaj? Czym jest państwo demokracji ludowej z punktu widzenia tej teorii? Jak określić istotę, treść klasową i charakter naszej dzisiejszej rzeczywistości społecznej?

Od chwili powstania pierwszej „Socjalno-Rewolucyjnej Partii „Proletariat", poprzez SDKPiL, PPS-Lewicę, KPP i PPR aż do dzisiejszej Zjednoczonej Partii Robotniczej zmieniały się formy, zmieniały się nazwy partii. Jednakże w treści swej zagadnienie sprowadzało się do problemu partii, wyrażającej jedyną ideologię proletariatu. **Bowiem ideologia proletariatu jest tylko jedna i jedyna — jest to ideologia naukowego socjalizmu, jest to marksizm-leninizm.** (Oklaski). **Walka dwóch nurtów w ruchu robotniczym była walką dwóch przeciwstawnych sobie klasowo ideologii — ideologii proletariatu z ideologią burżuazji, walką marksizmu-leninizmu z wpływami ideologicznymi burżuazji,** wciskającymi się do ruchu robotniczego, aby go podporządkować celom i interesom kapitalizmu.

Historyczną zasługą PPR jako partii marksistowskiej było to, że w walce o wyzwolenie narodowe wysunęła program szerokiego frontu ludowego, że stanęła na czele tego frontu i znalazła dla jego realizacji właściwe formy organizacyjne. Powiązanie walki wyzwoleńczej mas ludowych pod kierownictwem klasy robotniczej ze zwycięskim pochodem wyzwoleńczym Armii Radzieckiej, u boku której walczyło Wojsko Polskie, umożliwiło zbudowanie na gruzach państwa burżuazyjnego nowego aparatu władzy rewolucyjnej mas ludowych. **Wynika z tego, że państwo demokracji ludowej to rewolucyjna władza mas ludowych, z klasą robotniczą na czele.** Ale wynika z tego również, że PPR jest dalszym ogniwem w rozwoju klasowego, rewolucyjnego nurtu w polskim ruchu robotniczym, nie zaś jakąś ideologiczną mieszaniną dwóch przeciwstawnych sobie nurtów, walczących w ruchu robotniczym. Wynika z tego, że PPR jako rewolucyjna partia marksistowska wykorzystała w pełni doświadczenie historyczne polskiego ruchu robotniczego i w jednolitym froncie z lewicowym nurtem PPS wypełniła właściwie zadania stojące przed klasą robotniczą w przełomowym okresie jej dziejów.

O charakterze demokracji ludowej decyduje fakt, że dawne panujące klasy — wielcy kapitaliści i obszarnicy zostali całkowicie odsunięci od jakiegokolwiek wpływu w państwie, a ich fabryki, przedsiębiorstwa i majątki przeszły na własność narodu, ziemia obszarnicza stała się własnością chłopów i robotników rolnych, banki zostały upaństwowione. To znaczy, że wszystkie pozycje gospodarcze i polityczne wielkiego kapitału i obszarnictwa zostały raz na zawsze złamane. (Oklaski).

W państwie demokracji ludowej istnieją jeszcze warstwy, żyjące z wyzysku cudzej pracy, to znaczy ka-

(Dalszy ciąg na str. 6)

PODSTAWY IDEOLOGICZNE P.Z.P.R.

pitaliści. Są to różni przedsiębiorcy, więksi kupcy, właściciele wytwórni, zatrudniający pewną liczbę robotników, bogacze wiejscy, różnorodni spekulanci oraz wszelkiego typu nicponie i nieroby.

Pewnej liczbie przedstawicieli tych warstw kapitalistycznych i oczywiście wszelkiego rodzaju wykolejeńcom nie odpowiadają stosunki obecne, nie są oni zadowoleni również z polityki państwa demokratyczno-ludowego. Starają się oni podważać zaufanie do władzy ludowej, szkodzić jej i wnosić zamęt do naszego życia przez szerzenie bzdurnych plotek siejących panikę lub też w inny sposób utrudniać życie i pracę ludowi pracującemu.

Oczywiście partia nasza musi prowadzić energiczną walkę z tymi szkodliwymi elementami, musi tępić wszelkie destrukcyjne przejawy ich działalności. Państwo występuje w obronie mas pracujących, musi przeciwdziałać nadmiernemu wyzyskowi drogą odpowiedniej akcji gospodarczej, administracyjnej i prawnej. W tych warunkach zaostrzenie się walki klasowej w państwie demokracji ludowej jest nieuniknione i teorie, głoszące wygasanie tej walki, zamykające oczy na wyzysk i szkody społeczne, jakie wyrządzają ludowi pracującemu elementy kapitalistyczne — są błędne i szkodliwe.

W ramach demokracji ludowej istnieje pewna liczba drobnych rzemieślników, drobnych wytwórni i zakładów usługowych, których właściciele sami w nich pracują i niejednokrotnie borykają się z dużymi trudnościami. Nie żyją oni z wyzysku obcej pracy, zaś ich praca, inicjatywa, przedsiębiorczość, są pożyteczne i niezbędne. Partia musi umieć odróżniać pożyteczną dla ogółu działalność drobnych rzemieślników i indywidualnych właścicieli zakładów usługowych od tych, które żerują tylko na trudnościach naszego życia gospodarczego. Pierwszym państwo powinno przychodzić z pomocą — działalność drugich ograniczać, lub — jeśli uzna za szkodliwą — usuwać.

Wreszcie w państwie demokracji ludowej istnieje wielomilionowa warstwa drobnych wytwórców — mało i średniorolnych chłopów. Są to sojusznicy klasy robotniczej i opoka władzy ludowej. Jednym z głównych zadań państwa demokratyczno-ludowego jest pomóc tym warstwom chłopskim w podniesieniu ich gospodarki i ogólnej kultury wsi. Zadaniem klasy robotniczej, budującej fundamenty nowego ustroju społecznego — jest umacniać i pogłębiać sojusz robotników i chłopów, jako podstawę władzy ludowej. Umacnianie i pogłębianie sojuszu robotniczo-chłopskiego polega na wspólnej trosce o jak najszybszy rozwój sił wytwórczych kraju, o podnoszenie dobrobytu i kultury ogólnoludowej przez wzrost wydajności pracy, przez lepszą jej organizację, przez wyższą nowoczesną technikę wytwarzania.

Dopóki elementy kapitalistyczne istnieją i rozwijają się, zaś gospodarka drobnotowarowa pozostaje zdana na łaskę żywiołowych praw wymiany towarowej — dopóty korzenie eoknomiczne kapitalizmu mogą wypuszczać nowe pędy, dopóty kapitalizm ma możność odradzania się i rozwijania. Bez wykarczowania do reszty korzeni ekonomicznych wyzysku kapitalistycznego, elementy kapitalistyczne będą dążyły do przywrócenia za wszelką cenę starego systemu gospodarki kapitalistycznej. Dlatego też klasa robotnicza musi prowadzić nieprzejednaną walkę z elementami kapitalistycznymi, musi dążyć do całkowitej likwidacji wszelkich form i źródeł ekonomicznych wyzysku kapitalistycznego. (Oklaski).

Polska odmiana ogólnej drogi do socjalizmu

Nasza odmiana ogólnej drogi — abstrahując od nieuniknionej odmienności, wypływającej ze specyfiki narodowej — jest wynikiem **przede wszystkim** tego stanu rzeczy, że zrodziliśmy się w wyniku zdruzgotania faszyzmu w drugiej wojnie światowej jako demokracja ludowa przy pomocy i w oparciu o Związek Radziecki (Oklaski).

Jesteśmy odmianą ogólnej drogi marksistowsko-leninowskiej, zrealizowanej po raz pierwszy w dziejach ludzkości przez zwycięski proletariat rosyjski. Nasza odmienność wynika z tego, że:

nie groziła nam interwencja imperialistyczna, przeciwnie — u boku mieliśmy sojuszniczą Armię Czerwoną;

nie byliśmy zmuszeni uzależnić się gospodarczo (co prowadziłoby do politycznego podporządkowania) od państw imperialistycznych, bo znaleźliśmy braterskie oparcie ekonomiczne w narodach i państwie Związku Radzieckiego;

mogliśmy wreszcie, od pierwszej chwili czerpać w pełni z doświadczeń, osiągnięć i zdobyczy Związku Radzieckiego w dziedzinie politycznej, gospodarczej, naukowej, artystycznej itd.

A więc podobnie jak u podstaw naszej demokracji ludowej, leży ofiarna bohaterska pomoc Związku Radzieckiego, tak i u podstaw naszej odmienności od drogi radzieckiej, leży wszechstronna pomoc i oparcie się o doświadczenie i osiągnięcie zwycięskiej dyktatury proletariatu, dzięki temu możemy w ramach demokracji ludowej odmiennie realizować funkcję dyktatury proletariatu. (Burzliwe oklaski).

Demokracja ludowa jako nowa forma władzy politycznej mas pracujących z klasą robotniczą na czele, zabezpiecza w sposób najlepszy w obecnych warunkach historycznych nasz rozwój w kierunku socjalizmu. Potwierdza to doświadczenie minionego okresu od chwili naszego wyzwolenia, potwierdzają to nasze wielkie dotychczasowe osiągnięcia w odbudowie gospodarki ogólnonarodowej i w odbudowie kraju. Ale nade wszystko potwierdza to sama polska klasa robotnicza, jej rosnący poziom ideowy i polityczny, jej wspaniały rozwój twórczy, jej wielka wola czynu i pracy w budowaniu fundamentów socjalizmu. (Oklaski).

Nie można wątpić, że zjednoczenie polityczne klasy robotniczej jeszcze wyżej podniesie świadomość, ofiarność ideową i entuzjazm ludu pracującego, że przyśpieszy tempo naszego budownictwa, zabezpieczy jeszcze szybszy marsz do socjalizmu. (Oklaski).

Doświadczenie historii ruchu robotniczego uczy nas, że nacjonalizm jest niebezpiecznym, bo zamaskowanym wrogiem dążeń wyzwoleńczych ludu i narzędziem rozbijania zwartości i jedności klasy robotniczej. Nacjonalizm jest przeciwieństwem rzeczywistego i głębokiego patriotyzmu. Patriotyzm — to gorące, szczere, pełne ofiarności uczucie społeczne, uczucie przywiązania do postępowych dziejów narodu, do jego kultury, do ziemi ojczystej, to duma z najlepszych jego tradycji, to poczucie odpowiedzialności za zaszczytny współudział ojczystego kraju w postępowych dziejach ludzkości. (Oklaski). Patriotyzm proletariacki to walka rewolucyjna o lepszy i sprawiedliwszy ustrój społeczny, to gorąca troska o przodujący udział swego kraju w światowym ruchu rewolucyjnym Patriotyzm proletariacki — to Czyn Kongresowy, to oddawanie wszystkich sił dla zwycięstwa socjalizmu we własnym kraju, aby przyśpieszyć zwycięstwo socjalizmu w świecie. (Oklaski). Patriotyzm proletariacki — to najgłębszy rewolucyjny internacjonalizm. Na odwrót — **patriotyzm jest tylko wówczas szczery, prawdziwy i istotny, kiedy jest internacjonalistyczny.** (Oklaski). Nie można kochać szczerze i gorąco Ojczyzny, gdy się nie walczy o wolność, o postęp ogólnoludzki. Nacjonalizm — to symbol ciasnoty, egoizmu i zdziczenia, to uczucie antyspołeczne, to — jak wykazało doświadczenie ostatnich lat — rezygnacja z suwerenności, zaprzaństwo narodowe.

Zatracenie czujności wobec tendencji nacjonalistycznych, przenoszonych do ruchu robotniczego przez nacisk otoczenia drobnomieszczańskiego — to wielkie niebezpieczeństwo, zaciemniające świadomość klasową. Pod wpływem nastrojów nacjonalistycznych wielu działaczy jugosłowiańskich zatraciło perspektywę rozwojową, ześliznęło się na pochylnię, która może doprowadzić ich kraj do utraty niepodległości i samodzielności, wtłacza go już dziś w orbitę wpływów imperialistycznych. Dlatego też walka z sekciarstwem nacjonalistycznym, walka o wychowanie mas pracujących w duchu proletariackiego internacjonalizmu, którego głębokie tradycje przejmuje Zjednoczona Partia Robotnicza od swych poprzedniczek — to podstawowy i naczelny obowiązek każdego członka partii.

Podstawowe zadanie demokracji ludowej

Deklaracja ideowa Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, której wytyczne mam za zadanie przedstawić Kongresowi do uchwalenia, stwierdza, że państwo demokracji ludowej w krótkim dotychczasowym okresie istnienia zdołało osiągnąć:

1 trwałe zabezpieczenie niepodległości i granic Rzeczypospolitej;

2 szybką odbudowę kraju po zniszczeniach wojennych i szybkie uprzemysłowienie kraju wzrost uspołecznionego potencjału gospodarczego;

3 odzyskanie i zagospodarowanie Ziem Zachodnich;

4 likwidację bezrobocia, stałą poprawę sytuacji materialnej robotnika, szerokie możliwości awansu społecznego, rosnący udział mas pracujących w rządzeniu państwem;

5 poważne złagodzenie głodu ziemi mas chłopskich i poprawę ich bytu;

6 rozwój szkolnictwa wszystkich szczebli, udostępnienie szerokim masom oświaty i kultury;

7 poprawę położenia kobiet pracujących;

8 szerokie możliwości pracy i kształcenia się dla młodzieży robotniczej i chłopskiej.

W oparciu o te osiągnięcia i przede wszystkim w oparciu o jedność mas pracujących, których wyrazem jest jedność polityczna klasy robotniczej — Zjednoczona Partia stawia przed sobą wielkie historyczne zadanie — rozbudowę fundamentów ustroju socjalistycznego w Polsce.

Jedność polityczna polskiej klasy robotniczej wywrze niewątpliwie doniosły wpływ na dalszy rozwój naszego kraju; podniesie ona wpływ, autorytet i znaczenie partii nie tylko w samej klasie robotniczej, ale i w narodzie.

Dla wykonania tego zadania musimy usunąć i pokonać szereg trudności, które pozostawił po sobie ustrój kapitalistyczny, a mianowicie:

1 istnienie klas wyzyskujących i ich wroga działalność, skierowana przeciwko gospodarce narodowej, masom pracującym i państwu ludowemu,

2 zacofanie gospodarcze kraju, oraz zniszczenia pozostawione przez wojnę i hitlerowską okupację,

3 niska wydajność pracy i jako wynikająca z tego zacofania jej rezultaty wciąż jeszcze niezadowalający poziom życiowy mas ludowych,

4 zacofanie kulturalne znacznej części mas ludowych, pozostawione nam w dziedzictwie przez rządy kapitalistów i obszarników,

5 istnienie w naszym aparacie państwowym elementów biurokratyzmu.

6 wciąż jeszcze zły stan zdrowotny ludności kraju.

Zjednoczona klasa robotnicza pod wodzą swej partii, kierując się doświadczeniem historycznym i nauką marksizmu-leninizmu trudności te niewątpliwie pokona. (Oklaski).

Na czym polega podstawowe zadanie demokracji ludowej, które określamy jako budowę fundamentów społeczeństwa socjalistycznego?

Polega ono na stworzeniu takich warunków dobrobytu i kultury mas ludowych, na jakie pozwala współczesna wiedza ludzka i naturalne możliwości naszego kraju. Socjalizm to nie tylko sprawiedliwy podział wytwarzanych społecznie produktów pracy, ale to przede wszystkim najwyższy poziom sił wytwórczych, jakie pozwala rozwinąć i osiągnąć nowoczesna wiedza techniczna.

Socjalizm trzeba budować i na wsi

Doświadczenia ZSRR to przykład jak ustrój socjalistyczny przyśpiesza i ułatwia wzrost dobrobytu, wiedzy i kultury społeczeństwa.

Zarówno zwycięstwo Rewolucji Listopadowej, jak i budowa socjalizmu w ZSRR opierała się na sojuszu robotniczo-chłopskim.

Demokracja ludowa w Polsce musi oprzeć się twardo na sojuszu robotniczo-chłopskim w swej pracy nad założeniem podstaw socjalizmu. Nie można budować ustroju socjalistycznego w mieście, nie troszcząc się o rozwój wsi, o podniesienie produkcji rolnej. Oto jak ujmują zadania w tej dziedzinie wytyczne naszej deklaracji ideowej:

W warunkach demokracji ludowej trwa i zaostrza się na wsi walka pomiedzy kapitalistami wiejskimi, a chłopami mało- i średniorolnymi. Walkę tę toczy kapitalista wiejski poprzez stosowanie lichwiarskich procentów, za pożyczki, lichwiarski odrobek za wypożyczenie żywego lub martwego inwentarza, przechwytywanie kredytów i towarów przemysłowych przeznaczonych dla chłopów pracujących, opanowywanie dołowych ogniw spółdzielczości chłopskiej i administracji państwowej i samorządowej.

Demokracja ludowa musi złamać ten wyzysk, mobilizując chłopów biednych i średniorolnych do walki przeciwko wyzyskiwaczom. (Oklaski).

W tej walce klasa robotnicza i państwo ludowe musi poprzeć chłopów pracujących przez:

postawienie do ich dyspozycji poprzez ośrodki maszynowe nowoczesnego sprzętu rolniczego i zapewnienia im pierwszeństwa i uprzywilejowania w korzystaniu z tego sprzętu,

rozbudowę spółdzielczości chłopskiej i uwolnienie jej od wpływów bogaczy wiejskich,

dostarczenie im kredytów poprzez ZSCh i spółdzielczość kredytową,

oczyszczenie administracji państwowej i samorządowej na terenie wsi od kapitalistów wiejskich i ich zauszników i przerzucenie głównego ciężaru podatkowego na kapitalistów wiejskich.

Trwałe jednak zapewnienie dobrobytu chłopów pracujących i wydatne podniesienie produkcji rolnictwa możliwe jest tylko przez zespołową gospodarkę na wsi, prowadzoną w formie spółdzielczości produkcyjnej. Świadczy o tym najlepiej przykład Związku Radzieckiego. Konkretne formy tej spółdzielczości, dostosowane do naszych warunków, wytworzą i określą sami chłopi polscy, w oparciu o państwo ludowe i sojusz z klasą robotniczą, przekonując się na praktyce o wyższości zespołowego gospodarowania w rolnictwie.

I na wsi, tak jak w mieście i w rolnictwie, tak jak w przemyśle podstawowym problemem jest podniesienie wydajności pracy rolnika przez ulepszenie narzędzi produkcji, przez zastosowanie maszyn i nowoczesnego sprzętu rolniczego, ułatwiającego pracę i przynoszącego znaczne powiększenie plonów. Jedną z przeszkód w zastosowaniu nowoczesnych metod uprawy i produkcji rolniczej jest rozdrobnienie gospodarki chłopskiej. Jedynym sposobem przezwyciężenia tej trudności jest uprawa zespołowa ziemi i zespołowe korzystanie z maszyn i sprzętu rolniczego, na które nie może pozwolić sobie pojedyncze drobne gospodarstwo.

Oczywiście w podniesieniu wydajności produkcji rolnej zainteresowane jest całe społeczeństwo, ale przede wszystkim zainteresowani są sami chłopi. Nie ma takiego rolnika, który by uważał, że lepiej jest otrzymywać niższe plony z ziemi, niż korzystać z maszyn, z nowoczesnych narzędzi rolniczych i z wyższych metod uprawy. **Zadaniem państwa i klasy robotniczej jako sojusznika jest dopomóc chłopom w przejściu do wyższych i wydajniejszych metod gospodarowania, gdy o pomoc tę chłopi się zwrócą. Oni sami będą o tym decydowali, a wszelkie pogłoski o tym, że państwo demokratyczno-ludowe stosować będzie środki nacisku czy przymusu są zwykłym oszustwem ze strony wrogów ludu pracującego, którzy chcieliby widzieć chłopa w nędzy i zacofaniu, aby go łatwiej wyzyskać i oszukać.**

TOWARZYSZE!

Chciałbym zakończyć słowami naszej deklaracji ideowej: Nasze pokolenie wcieli w życie marzenia wielu pokoleń rewolucjonistów polskich, zbuduje Polskę Socjalistyczną. Jednoczymy się, aby spełnić to historyczne zadanie.

Kongres nasz jest widomym znakiem braterstwa robotników, chłopów pracujących i inteligencji w walce o sprawiedliwość społeczną!

Kongres nasz jest rękojmią bezpieczeństwa Polski, jest gwarancją dalszego rozkwitu Polski, jej siły i wielkości.

Na tym polega historyczne znaczenie I Kongresu Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej!

Budujemy Polskę, która będzie troskliwą matką dla wszystkich ludzi rzetelnej pracy!

Budujemy Polskę, która nie będzie znała nędzy, ani krzywdy ludzkiej!

Budujemy Poslkę światłych, szlachetnych ludzi!

Zewrzyjmy szeregi!

Wzmóżmy wysiłek twórczej pracy!

Niech żyje Polska Zjednoczona Partia Robotnicza.

Niech żyje Polska! (Burzliwe oklaski)

Tomnice—ferma zwierząt futerkowych

Tylko dwa tygodnie trwa okres dojrzałości futerka

HODOWLA lisów srebrnych została zapoczątkowana w Polsce już przed wojną. Kilka mniejszych hodowli znajdowało się w rękach prywatnych, niezależnie od 2 czy 3 ferm państwowych. Zdziesiątkowany podczas okupacji materiał rozpłodowy trzeba teraz uzupełniać drogą żmudnej selekcji. **Największe hodowle znajdują się obecnie pod administracją lasów państwowych.**

Na terenie Poznańskiej Dyrekcji są obecnie dwie fermy — **Czerniejówko** k/Gniezna i Tomnice k/Krotoszyna.

NA fermie Tomnice prócz 350 lisów srebrnych — alaska i krzyżaków — jest jeszcze **20 norek kanadyjskich.** Norki są to niewielkie zwierzątka, przypominające swym wyglądem kuny leśne. Ich futerka **osiągają te same ceny**, co lisów srebrnych, mimo różnicy w wielkości.

Obecnie trwa tzw. **futerkowanie lisów**, czyli ubój i zdejmowanie skóry. Okres dojrzałości futerka, przypadający w grudniu, jest dość krótki, gdyż wynosi tylko **około 2 tygodni.** Trzeba bardzo doświadczonego oka hodowcy, by rozpoznać po pigmencie skóry i innych mało widocznych cechach dojrzałości futerka.

TOMNICE przeznaczyły w br. **150 sztuk** na futerkowanie. Doświadczony hodowca i kierownik fermy—leśniczy Kasperski, bierze osobiście udział we wszelkich pracach przy uboju i ściąganiu futerka.

Potrzebne jest tu doświadczenie, gdyż najmniejsze uszkodzenie obniża wartość futerka, które po ściągnięciu ze zwierzęcia wymaga jeszcze wielu zabiegów, zanim będzie gotowe do sprzedaży. Aukcje futrzarskie są organizowane przez Ministerstwo Leśnictwa rokrocznie w styczniu.

Futerka lisów srebrnych niewyprawione osiągają na aukcjach ceny do **35.000 zł.** Ponieważ całoroczne utrzymanie lisa kosztuje łącznie z administracją i amortyzacją urządzeń około **7 tys. zł, hodowla lisów srebrnych jest bardzo dochodowa.**

Mało i średniorolni chłopi

w zarządach gromadzkich ZSCh

W 118 gromadach pow. ostrowskiego odbyły się już **wybory do ZSCh.** W skład nowowybranych Zarządów Kół Gromadzkich ZSCh weszło **19,4 proc. bezrolnych 11,3 proc. rolników od 2 ha — 16,8 proc. od 2 — 5 ha 39 proc. od 5 — 10 ha. 12,5 proc. od 10 — 15 ha, 0,5 proc. od 15 — 20 ha i 0,5 proc. rolników ponad 20 ha.**

W skład zarządów weszły również kobiety w ilości **4,7 proc.**

Wybory do Pow. Zarz. ZSCh **odbędą się w końcu stycznia 1949 r.** (g)

Robotnicy kierownikami

w Zakładach H. Cegielski

W zakładach przemysłowych H. Cegielskiego **wielu robotników** zajmuje już **kierownicze stanowiska**, wywiązując się dobrze ze swych obowiązków.

1 bm. W. Szablewski został wysunięty na stanowisko **wicedyrektora technicznego** zakładów.

Ponadto kierownicze stanowiska otrzymali: **K. Twers, C. Zamiar, F. Siwiński, J. Walter, S. Faleński i E. Eckert.** (p)

Cukrownia średzka

zakończyła kampanię

Cukrownia w Środzie zakończyła **11 bm.** przeróbkę buraka, skracając czas kampanii **o 21 i 1/2 doby.** Przerobiono ponad **normę 40.000 q** buraków. Ogólnie przerobiono **657.000 q buraków.** Wyprodukowano **101.600 q cukru. Ze 100 kg buraków otrzymano 15,5 kg cukru.**

Uzyskanie tej normy jest **jednym z najwyższych osiągnięć** w dziedzinie cukrownictwa w Polsce. Stanowi to dowód, że załoga fabryczna zrozumiała intencję planu rządowego **i ideę współzawodnictwa pracy**, dając maksimum wysiłku do **najlepszego wykorzystania surowca.**

Służba Polsce

szkoli fachowców

Przeprowadzona przez Komendę Wojewódzką Służby Polsce akcja przysposobienia przemysłowego objęła w Wielkopolsce i na Ziemi Lubuskiej ponad **1.000 młodzieży.**

W kursach radiowych uczestniczy **ok. 400 junaków ok. 200 uczestników** pobiera naukę na kursie dla kandydatów na radiotelegrafistów oraz teletypistek.

Kurs dla kierowców samochodowych skupia **233 junaków.** Przeszło **200 junaków** liczy kurs obsługi maszyn rolniczych. W kursie gospodarstwa domowego bierze udział 48 junaczek. (p)

Spółdzielnie pracy

Przemysłu Skórzanego w Gostyniu

Jeszcze w kwietniu 1945 roku powstała w Gostyniu **Spółdzielnia Szewska**, założona przez kilku miejscowych szewców. Z czasem, **po** przezwyciężeniu szeregu trudności, przekształcono ją na **Spółdzielnię Pracy Przemysłu Skórzanego.** I od tego momentu można mówić o jej **prawdziwym rozwoju.**

Wprowadzono szereg **nowych maszyn, zwiększono personel, zmechanizowano pracę** i w niedługim czasie mały, poprzedni warsztacik szewski, przekształcono w **fabryczkę, produkującą** dziennie **ponad 250 par obuwia.**

Spółdzielnia ma zapewniony dalszy rozwój. Mówią o tym **zwiększające się z każdym rokiem obroty.** Podobnie jak inne zakłady pracy, Spółdzielnia przystąpiła **do współzawodnictwa** i posiada już w swoich warsztatach **wielu przodowników pracy.** (CH)

Kurs dla sióstr PCK

w Zielonej Górze

Polski Czerwony Krzyż w Zielonej Górze organizuje półroczny kurs dla sióstr Pogotowia Sanitarnego PCK.

Kurs rozpocznie się **7 stycznia 1949 r.** Zgłoszenia kierować w terminie **do 25 bm. bezpośrednio do Oddziału PCK w Zielonej Górze.**

Do podania należy dołączyć **życiorys, świadectwo moralności i odpis świadectwa ukończenia co najmniej 7 klas szkoły powszechnej.**

Kandydatki zostaną poddane egzaminowi wstępnemu.

Nauka na kursie **jest bezpłatna.** Meszkanie w internacie z całkowitym utrzymaniem kosztuje **5.000 zł miesięcznie.** (sz)

Z życia SL

Na Wojewódzkiej Konferencji Administracyjno - Samorządowej w Stronnictwie Ludowym w Poznaniu radzono 7 bm. **o najpilniejszych potrzebach**, związanych z administracją państwową i samorządową. Z ramienia NKW SL przybył na konferencję **ob. Szkop**, który wygłosił referat **polityczno - propagandowy.** Następne referaty wygłosili starostowie ze Środy, Zielonej Góry, oraz wicestarosta z Międzyrzecza.

Podciągnięcie kadr administracyjno - samorządowych, reorganizacja Rad Narodowych, praca klubów radnych SL, współpraca starosty z Radami Narodowymi — oto sprawy, które były omawiane na konferencji.

W konferencji wzięli udział **starostowie, ich zastępcy, przewodniczący PRN, kierownicy biur PRN oraz członkowie wydziałów administracyjno - samorządowych starostw — SL-owcy.** (k)

Ludność wiejska

korzysta z świetlicy

W Obrowie, pow. szamotulski, w majątku Zw. Zaw. Prac. Państw. RP jest świetlica majątkowa. Robotnicy majątku często i chętnie odwiedzają ją, szczególnie młodzież.

Wielkim powodzeniem cieszy się biblioteka, która ma **81 tomów.** 28 pozycji obejmują w niej **popularne książki naukowe** z różnych dziedzin — i te właśnie cieszą się największym powodzeniem.

W świetlicy została uruchomiona ostatnio czytelnia, do której zaprenumerowano **szereg dzienników, zawodowych pism rolniczych, kobiecych i młodzieżowych.** (B)

Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej

w powiecie chodzieskim

W obszernej sali strzelnicy w Chodzieży wobec zgromadzonych przeszło **1.500 osób** odbył się ostatnio wspaniały wieczór wokalno - muzyczny zespołów świetlicowych miejscowych fabryk, zorganizowany przez Towarzystwo Przyjaźni Polsko - Radzieckiej.

Towarzystwo zorganizowało **w** miesiącu **„Pogłębienia Przyjaźni Polsko - Radzieckiej"** w powiecie chodzieskim przeszło **50 akademii** i umożliwiło **6.000 młodzieży szkolnej** oglądanie filmów kulturalnych oraz zdobyło **1.000 nowych członków.** (Ko)

Co warto zobaczyć

w Poznaniu?

TEATRY

TEATR WIELKI — „Noc na Łysej Górze", „Bagatela", godz. 19.00.

PAŃSTWOWY TEATR POLSKI — „Strzały na ulicy Długiej", godz. 19.00.

TEATR NOWY — „Lato w Nohant", godz. 19.00.

TEATR KOMEDIA MUZYCZNA — „Słomkowy kapelusz", godz. 20.00.

TEATR AKTORA I LALKI — „Piast", godz. 19.00.

KINA

APOLLO — „Słońce wschodzi" godz 15.30, 18.00 i 20.30 w niedzielę od godz. 13.00.

BAŁTYK „Pieśń tajgi" godz. 15.30 18.00 i 20.30 w niedzielę od godz. 13.00.

MUZA — „Ostatni Mohikanin" godz. 16.00, 18.00 i 20.00, w niedzielę od godz. 14.00.

RIALTO — „Uczennica I A" godz. 14.30 i 16.30, „Zwariowane lotnisko" 18.30 i 20.30 w niedzielę od godz. 14.00.

WARTA — „Ojczyzna" godz. 16.30, 18.30 i 20.30 w niedzielę od godz. 14.30.

WARTA — „Program aktualności" nr. 38 godz. 11.00, 12.00 13.00 i 14.00 w niedzielę od godz. 10.00.

B 67203

Spółdzielcze wezwanie

do współzawodnictwa

W związku z uczczeniem Kongresu Zjednoczenia partii robotniczych, pracownicy Pow. Zw. Gminnych Spółdzielni „Samopomoc Chłopska" w Szamotułach, wezwani w ramach współzawodnictwa pracy przez składnicę „Społem" w Szamotułach, podjęli wezwanie i każdy z pracowników umysłowych ofiarował 15 godzin bezpłatnej pracy od 1 do 15 bm., a pracownicy fizyczni w tym samym czasie — każdy po 10 godzin bezpłatnej pracy celem odrobienia zaległości.

Pracownicy PZGS „SCh" wezwali do dalszego współzawodnictwa kolegów ze Spółdzielni Powszechnej „Jedność" w Szamotułach, którzy wezwanie podjęli. (B)

Nie wolno znęcać się

nad zwierzętami

Poza obojętnością na niedolę zwierząt roboczych, przeciążonych pracą, często można zaobserwować **okrutne obchodzenie się ze zwierzętami**, nieludzkie znęcanie się nad nimi.

Ostatnio w myśl ustawy o ochronie nad zwierzętami, skazano w trybie administracyjnym przez Starostwo w Szamotułach **K. Włodarczyka** z Szamotuł za znęcanie się nad bydłem na **1.000 zł grzywny wzgl. 20 dni aresz tu zastępczego.** (B)

Nad Wartą

(CH) Na zebraniu PKOS w **Chodzieży** zapoczątkowano Akcję Pomocy Zimowej. Na pierwszy plan wysunięto kwestię opału jako zasadniczą w okresie zimowym. Sprawę tę zobowiązał się **załatwić** miejscowy starosta. Ponadto uchwalono ograniczenie innych zbiórek ulicznych w okresie zimowym, aby akcja Pomocy Zimowej mogła przynieść jak najlepsze rezultaty.

***

W Państwowym Gimn. im. Marcinkowskiego w Poznaniu odbyło się zebranie statutowe **Towarzystwa Absolwentów Szkół Średnich dla Dorosłych.** Na zebraniu dokonano **przyjęcia statutu** Towarzystwa oraz dokonano **wyboru władz.** Poza tym była omawiana sprawa krzewienia oświaty wśród dorosłych, prowadzenia akcji samokształceniowej oraz sprawa opieki nad szkołami dla dorosłych.

***

(ch) W Muzeum Wielkopolskim dokonano otwarcia wystawy **Belgijskiej Grafiki Współczesnej.** Wystawa ta cieszy się dużym powodzeniem. Zwiedzanie odbywa się w normalnych godzinach zwiedzania Muzeum. Trwanie wystawy przewiduje się do końca bm.

(ch) Staraniem Komitetu Rodzicielskiego przy Państwowej Szkole Żeńskiej w Śremie **zradiofonizowano budynek szkolny.** Niedawno odbyła się w szkole uroczystość oddania do użytku **aparatu radiowego** oraz 15 głośników, umieszczonych w poszczególnych salach klasowych.

Pomnik Adama Mickiewicza

W Poznaniu ma stanąć pomnik największego naszego poety — romantyka A. Mickiewicza.

W związku z tym został zorganizowany konkurs na projekt pomnika, a ostatnio została otwarta w Muzeum Wielkopolskim wystawa projektów.

Prócz nadesłanych projektów wystawiano również fotografie i ryciny dawnych pomników oraz plakiety i medale, związane z osobą poety.

Z 30 rzeźbiarzy, biorących udział w konkursie, pierwszą nagrodę w wysokości pół miliona zł otrzymało godło „18".

Według tego projektu zostanie w najbliższym czasie rozpoczęta budowa pomnika.

Redakcja i Administracja: Poznań, ul. Dąbrowskiego 77, tel. Red. 90-40, nocny 45-09. Adm. 93-94.

CENNIK OGŁOSZEŃ:

Drobne — po zł 30 za wyraz (minimum 300 zł); poszukiwania pracy zł 15 za wyraz (minimum 150 zł).

PRENUMERATA MIESIĘCZNA

120 zł. Wpłacać na Konto P. K. O. Oddz. Poznań nr V-5626 lub Bank Gosp. Spółdzielczego oddział Poznań Nr 690.

WYDAWCA: Nacz. Kom. Wyk. Stronnictwa Ludowego. Odpowiada za pismo Kolegium Redakcyjne. Drukarnia NKW SL, Warszawa, Skolimowska 5.

Tak dalej być nie może

Chęciny wejdą w nurt nowego życia

CHĘCINY, miasteczko w pow. kieleckim, liczy obecnie ok. 3.000 mieszkańców. Jest zaniedbane i ma pecha.

Jego człowiek pracy żyje bez książki, gazety, kina, teatru, związku zawodowego, bez postępowej organizacji młodzieżowej i nawet bez porządnego budynku szkoły podstawowej. Do tych osiągnięć zdobywanych przez inne środowiska Chęciniak nie miał szczęścia. I dlatego jego poziom wyrobienia ogólnego, społecznego i politycznego był niemal opłakany.

Do jednej tylko sprawy miały Chęciny „szczęście". Oddawna tamtejsza parafia katolicka miała niektórych duchownych, oddziaływujących źle na umysły wiernych, nie zdobywających się na analizowanie głoszonych prawd religijnych, które wykraczały często poza granice wiary.

Od pewnego czasu „naucza" młodzież szkolną i parafian w Chęcinach ks. Zachariasz. Społeczeństwo które go wychowało i wykształciło, ma prawo wymagać od niego uczciwego wychowania religijnego i moralnego. Znaczna część ludności, która słucha jego nauk i kazań, wygłaszanych nie tylko w kościele, pragnie aby ks. Zachariasz zmienił swój stosunek do rządu Polski Ludowej i jej partii politycznych. Błędne wychowanie religijne doprowadza wiele jednostek miejscowych do anormalnego stanu psychicznego, który nikomu nie przynosi korzyści, a i ks. Zachariaszowi nie przysparza zasług wobec Boga i Ojczyzny.

Dlatego zdrowa część tamtejszej ludności stawia ks. wikaremu kilka pytań: Co mają oznaczać praktyki, które doprowadzają wiernych do chorób umysłowych na tle ekstazy religijnej; jaka praktyka religijna każe odprawiać nabożeństwa raz na miesiąc o północy, jako tzw. „święte godziny", co ma na celu masowe zbieranie zamówień na kartkach na tzw „msze gregoriańskie", z pobieraniem za to wysokich opłat?

POSTĘPOWA część ludności Chęcin patrzy ze zdziwieniem, jak ks. Zachariasz pozostawia otwarte drzwi mieszkania, aby ubodzy wierni znosili mu takie podarki, jak: radio, łóżko, pierzynę, obuwie, łańcuszek, żywność itp.; ma żal do ks. wikarego, że prowadząc w październiku br. pielgrzymkę z odpustu w Kielcach pozwolił niemal przez całą drogę (15 km) nieść ciężką chorągiew kościelną sfanatyzowanej, słabej i chorej kobiecie, aż rozchorowała się z tego powodu.

Ks. Zachariasz nie potrafi albo nie chce zlikwidować histerycznych ocen swych wiernych, którzy w „uniesieniu" wzywają „drogiego imienia Zachariasza" nocami pod jego mieszkaniem, albo w szale obłąkańczym wypędzają szatana uderzaniem w głowę ciężkim krucyfiksem.

Źle jest, że polski duchowny, wyświęcony w polskim seminarium tłumaczy Polakom, że prawdziwym przyjacielem Polski i Polaków jest jedynie papież panujący obecnie w Watykanie. Prosty człowiek Chęcin rozumie tę prawdę inaczej. Polska Ludowa wprowadza ustrój sprawiedliwości społecznej. Nikt nie zdoła zatrzymać jej w tym pochodzie. Postęp zgniecie fałsz i zło którym ks. Zachariasz i podobni mu chcą skazić dusze człowieka pracy. Na nic niechrześcijański wpływ księży Zachariaszów!

Ludomir

„Gramatka"

Nie cieszcie się z góry — łowcy błędów zecerskich, — tytuł naszej notatki jest wydrukowany bez zarzutu, a „gramatka" ani z gamratką, ani z gramatyką nigdy nie miała nic wspólnego.

„Gramatka" przez liczne wieki była jednym z najpopularniejszych wyrazów polskich, określających specjalnie lubianą i powszechnie jadaną przez naszych praprapraojców polewką piwną. Do najgłośniejszych entuzjastów tej potrawy należał król Zygmunt Stary, dla którego była ona nieodzownym daniem śniadaniowym i służyła mu na zdrowiu przez całe długie życie. Przez szereg stuleci, kiedy nie znano jeszcze w Polsce kawy i herbaty — „gramatka" była codziennym śniadaniem większości Polaków. Posilał się nią z równym apetytem i najdumniejszy karmazyn, i robotnik, i najbardziej mizerny chudopachołek: jedni zaprawiali ją bogato żółtkami, drudzy podnosili jej sycące zalety, dosypując grzanki z chleba.

Warto tutaj powtórzyć jeden z ostatnich przepisów starej polskiej kuchni na specjalnie smaczną odmianę „gramatki" (proporcje składników przeliczone nowocześnie):

30 g masła, 40 g mąki, 1 litr d o b r e g o piwa, cukier, cynamon albo skórka cytrynowa.

Mąkę zarumienić z masłem do jasnozłotego koloru. Zalać powoli tę zaprażkę piwem i zagotować mieszając. Dosypać w międzyczasie cukru — do smaku i dodać cynamon wzgl. skórki cytrynowej.

Przyrządzając „gramatkę" warto wiedzieć, że obecne piwa z browarów państwowych są już naprawdę wysokiej klasy, co oczywiście ma niemałe znaczenie dla walorów polewki — odżywczych i smakowych.

Fm.

TABELA WYGRANYCH 54 LOTERII

9-ty dzień ciągnienia 4-e klasy

Wygrane po 200.000 zł padły na Nr Nr 15143 w Łodzi, 20587 w Warszawie

Wygrane po 100 000 zł padły na Nr Nr 8958 18272 23034 42519 49760 51395 85549 86222 91306.

Wygrane po 50.000 zł padły na Nr Nr 559 2735 11579 13098 21282 24793 39200 41758 50531 54870 62591 64508 69268 80740 82336 86274 97864.

Wygrane po 20.000 zł padły na Nr Nr 739 3751 4079 8496 21661 22310 23426 27845 38402 40964 43987 44119 45054 45877 48233 59934 61176 62514 72392 75186 76063 78280 98984.

Wygrane po 10.000 zł padły na Nr Nr 844 1871 2840 4126 4464 4743 5544 5042 6104 7251 7500 10158 10175 10774 11174 11707 12118 12158 12198 12467 13626 14326 14356 14567 17409 18220 20537 21414 21690 21792 22016 22467 23871 25033 25123 25327 25478 25751 26004 26707 27221 29224 30241 31710 31950 33127 34055 35147 35406 36990 36996 39645 39881 40508 42075 42510 42907 43283 44013 44307 45062 45544 45708 46365 46918 46643 48970 49274 49951 51294 52451 55064 56822 58190 58373 58723 58979 59577 59968 60890 61137 63660 65045 66263 69139 70476 71481 71944 72780 73525 74526 74651 75714 75766 77617 77820 79485 79705 80682 80998 81005 81206 81291 82157 83043 83143 83255 83567 8[illegible]37 85197 85303 86937 88080 88087 88104 88594 89381 89554 89910 90245 90308 90480 90728 91152 91225 92331 93469 99737 99757

Wygrane po 5.000 zł padły na Nr Nr 50616 928 51207 853 52819 53880 908 54386 55444 553 753 57550 59061 336 380 61544 952 63164 567 64027 495 650 70 388 795 68180 570 692 70415 877 977 71829 992 72491 535 691 72699 74842 75479 77482 78283 466 980 80299 413 825 931 81314 82656 83007 966 84939 85151 600 485 86237 734 891 87059 232 683 799 821 88020 021 856 89300 474 90262 960 966 91957 92227 95217 272 651 96556 707 98212 452 99121 197 137 887 1722 778 844 849 2378 524 549 4483 725 5661 6050 7346 669 8044 058 889 923 12409 513 13793 14635 15126 606 652 987 16218 433 17247 494 706 18002 686 828 20565 21102 687 22426 603 907 23538 24111 25167 200 499 549 26289 385 601 27579 842 28481 899 997 29000 30672 846 31050 682 32324 955 33390 777 916 954 34176 390 910 35217 390 728 731 741 37460 871 38019 154 404 39768 796 40295 734 41669 821 43399 44317 46337 684 47196 228 538 862 48856 49875.

Wygrane po 4.000 zł z 2 dnia ciągnienia

5043 134 257 318 88 437 49 501 7 33 52 8 70 80 649 709 18 90 865 71 900 21 41 6 76 6004 45 105 36 41 85 211 16 87 307 60 435 57 66 75 83 9 90 550 1 67 604 71 714 31 901 7007 22 6 7 126 211 2666 87 328 56 429 77 8 88 503 608 9 94 710 29 49 967 8071 155 63 208 22 50 340 485 566 677 902 32 9057 235 97 423 677 737 43 80 838 64 906 16 24 26 82 10048 125 35 9 322 33 73 85 434 54 84 509 15 33 50 8 641 62 85 732 857 66 905 26 45 46 52 11023 31 62 146 256 63 320 89 431 539 85 92 608 72 85 771 86 818 54 12030 72 277 83 84 323 36 432 3 590 638 724 45 807 37 935 13063 65 124 6 45 79 85 303 21 65 461 87 561 6 698 843 75 88 97 955 67 75 14031 84 103 17 263 365 417 34 65 71 6 507 57 75 93 608 42 57 707 69 77 812 77 910 26 38 15021 162 70 90 91 210 48 53 4 66 93 4 425 501 16 47 51 61 674 16011 68 116 50 64 5 87 95 241 398 473 527 51 73 624 737 41 82 6 98 854 86 99 940 64 91 17089 103 32 49 81 303 14 52 67 412 3 43 72 3 514 609 63 708 43 93 912 47 62 18014 210 19 53 334 95 451 531 54 605 43 58 72 710 41 52 61 819 25 62 983 40 6 19001 263 330 63 97 405 535 722 882 905 60 9 78 20001 64 78 389 99 400 2 32 7 90

Dalszy ciąg wygranych podany będzie jutro

RADIO

SOBOTA, 18 GRUDNIA

5.20 Konc. z Czechosłowacji. 6.30 Muz 9.00 „Dzieje jednego strajku" — Wasilewskiej 9.20 Pieśni 9.30 „Zagadnienie egzekutywy w szkole radzieckiej". 15.25 Inform. 15.30 Dla dzieci: „Szklana Góra". 16.30 Muz. 16.45 „Przy sobocie po robocie" 18.15 Utwory Mozarta. 18.45 Dla świetlic wiejskich: Zespół Śląski. 19.00 Wieczór mickiewiczowski. 19.30 „Jak gra i śpiewa wieś radziecka". 22.00 Muz. tan 22.30 Bułgaria przemawia do Polski. 23.30 Muz. tan.

Polskie Radio zastrzega możliwość zmian w programie.

Nowy polski port we Fromborku

Dnia 15 bm. odbyło się przekazanie do eksploatacji portu Frombork, odbudowanego przez Główny Urząd Morski. W tymże dniu nastąpiło w Elblągu otwarcie nowozorganizowanej świetlicy pracowników G. U. M. oraz oddanie do użytku robotnikom wyremontowanych mieszkań.

PAŃSKIE RADY

dla uwłaszczonych chłopów

PO zniesieniu pańszczyzny i uwłaszczeniu chłopów galicyjskich (oraz wielkopolskich, w Kongresówce wyzwolenie chłopa z niewoli pańszczyźnianej przyszło dopiero w roku 1863) w roku 1848 („Wiosna Ludów") położenie mas chłopskich bynajmniej nie stało się różowe. Obdarzeni dodatkowymi nadziałami dworskiej ziemi, ale pozbawieni dostatecznej ilości inwentarza, własnych pastwisk i prawa wyrębu drzewa w lasach (o te serwituty walczyła wieś długie lata z dworem), znaleźli się nasi uwolnieni z pęt pańszczyźnianych chłopi w bardzo trudnej sytuacji i niejednokrotnie duże łany przydzielonej im ziemi pozostawiali odłogiem. Równocześnie już wtedy zarysowuje się na wsi podział chłopów na bogatych i biednych, nieposiadających dostatecznej ilości ziemi na wyżywienie zwykle bardzo licznej rodziny. Sytuację tę umie wyzyskać odpowiednio dwór i szlachta.

Trzeba bowiem zdać sobie sprawę z tego, że po uwłaszczeniu chłopów, którzy przez całe wieki za darmo na pańskim pracowali, również właściciele obszarów dworskich stanęli wobec poważnych trudności. Pozbawieni darmowej siły roboczej długo nie mogli pogodzić się z tym faktem i orientując się w ciężkiej wówczas sytuacji chłopów zmobilizowali adpowiednią akcję propagandową. Na usługach panów ze dworu stanęła w tym czasie obok plebanii przede wszystkim reakcyjna, przez szlachtę inspirowana prasa „ludowa", która po okresie „Wiosny Ludów" w potężniejącej z roku na rok liczbie zaczęła docierać na wieś i odpowiednio urabiać garnące się powoli do oświaty masy chłopskie. Ówczesne „rady" i „życzliwe" wskazówki dla chłopów są tak ciekawe i „budujące", że pod każdym względem zasługują na to, aby w stulecie „Wiosny Ludów" na łamach prasy ludowej przypomnieć je masom chłopskim.

Na wstępie pozwolę sobie zacytować zalecenie, jakie w roku 1848 przynosi chłopom w n-rze 5 „Przyjaciel Ludu" (oj, dużo w tym czasie chłop polski miał „przyjaciół"!), pisemko „dla oświaty i zabawy ludu wiejskiego", ukazujące się we Lwowie pod redakcją A. Kamińskiego.

Na łamach tego niezwykle poczytnego (nakład około 5000 egzemplarzy) wówczas czasopisma czytamy m. in. co następuje: (artykuł o czeladzi) ...„Kto nie ma własnego gruntu, albo rodzinę tak liczną, iż ten jaki ma wyżywić jej nie może, idzie służyć do dworu lub do miasta. **Rozumniej czyni kto się trzyma dworu**, bo choć w mieście płaca wyższa, ale człowiek oddala się od krewnych i przyjaciół, nawyka powoli do próżniactwa i zbytku, który go zmusza coraz większej żądać zapłaty... Sługa myśląc ciągle o wyższej płacy nie przywiązuje się do Pana, bo czeka tylko sposobności dostać się tam, gdzie płacą więcej.

Przeciwnie dzieje się we dworze. Ludzki i dobry Pan jest ojcem dla czeladzi, zachęca do porządku i do pracy. **Takim ojcowskim obchodzeniem się ze sługami dawni i cnotliwi ojcowie nasi łagodzili ciężki los paddaństwa, a dzieciom swoim zostawiali nieocenione skarby w błogosławieństwie i przywiązaniu sług i włościan. Taki Pan z dumą stał w pośród licznej ludności włości swoich i był groźny nieprzyjaciołom swoim, bo na każde skinienie tysiące miał gotowych rąk do obrony i do pracy".**

ABY zasłuż na miłość i nie stracić cennej „przychylności" dobrego (zawsze) Pana (koniecznie przez duże „P") dobry sługa chłopski musi odpowiadać wielu warunkom i posiadać w wysokim stopniu ściśle określone zalety. Precyzuje je znowu nasz „Przyjaciel Ludu" w numerze 21 z roku 1848:

...„Po posłuszeństwie pierwszym w służbie warunkiem jest zdatność. Człowiek słabowity nie powinien się godzić do usług wymagających zdrowia... Drugim warunkiem jest gorliwość. **Kto gorliwym jest w służbie, ten ją nie zmienia i nie opuszcza, takiego sługę sami Panowie starają się zatrzymać dla wspólnego interesu.** Trzecim warunkiem jest wierność. Zależy ona na tem, aby wszystkie zlecenia i poruczone sobie czynności bez ukrzywdzenia Pana w najmniejszej rzeczy wykonywać..."

Z zacytowanych tu wyjątków widzimy jak chytrze i perfidnie chciał dwór szlachecki wykorzystać ciężkie położenie bezradnych, co dopiero uwolnionych z pęt pańszczyźnianych, ciemnych mas chłopskich.

Toteż w tej atmosferze świadomego zakłamania głos rozsądku w ówczesnej prasie należy do rzadkości. Za taki trzeba uznać artykuł wstępny opublikowany w n-rze 1 lwowskiej „Gazety Powszechnej", noszącej słusznie w tytule godło „Postęp". Tam też postępowy publicysta pisze m. in.: ... „Czas zejść zaiste z mglistej sfery idealizmu na surowe pole praktyki i doświadczenia. Wyznawcy więc wszechwładztwa ludu, demokraci, radykaliści i wszelkiego socyalizmu zwolennicy pocznijmy wspólnie służyć ludowi, lecz służbą rzetelną, do pojęć jego i potrzeb zastosowaną, z korzyścią zaś narodowej sprawy nierozłączną. Weźmy się do załatwienia pierwszych jego i najprostszych stosunków towarzyskich, postarajmy się więc o urządzenie gminy, o wprowadzenie w życie najprostszych praw obywatelskiego życia. W dalszych następstwach rzućmy wzgląd pilny na prawo wyborów, na obowiązki krajowej reprezentacji, na powinność strzeżenia i obrony narodowości naszej. Wszelkie zaś usiłowania uzacniajmy oświatą, mądrością, nauczaniem i przekonywaniem wedle prawa, moralności i postępu. Ludziom trwożliwym i do półśrodków politycznych skłonnym radzimy przejrzeć i raz przekonać się o **niewstrzymanym pędzie ludzkości do nowego porządku społecznego. Przyjmując** wyraźną konieczność niech odrzucą dawne i przestarzałe pojęcia i nałogi..."

Te życzliwe — bez cudzysłowu — rady i wskazania postępowego publicysty nie znalazły w ówczesnych sferach rodzimej reakcji i zaborczej biurokracji szerszego oddźwięku. Jeszcze przez długie dziesiątki lat masy chłopskie były igraszką w rękach dworów, plebanij, reżimów zaborczych i rodzimego wstecznictwa.

Dopiero za naszych lat, po odzyskaniu prawdziwej wolności i uzyskaniu pomocy w masach robotniczych, chłop polski uczynił obrachunek z odwiecznym swoim wrogiem klasowym — szlachtą i świadomie przystąpił do budowania dla siebie nowego jutra.

Władysław Błachut

B-67203